NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY ELEANOR SHARPSTON prednesené 10. februára 2011 [1]

1. Tri prepojené podniky sa spolu s ďalšími podnikmi podieľali na dohodách o určení cien a rozdelení trhov a na zosúladených postupoch na trhu s priemyselnými medenými rúrami v rozpore s článkom 81 ES (teraz článok 101 ZFEÚ), za čo im Komisia uložila pokuty.

2. Pri stanovovaní výšky pokút Komisia vzala do úvahy kritériá stanovené vo svojich vlastných usmerneniach, ako aj viaceré priťažujúce a poľahčujúce okolnosti.

3. Tri dotknuté podniky následne podali žalobu na Všeobecný súd, [2] ktorou sa domáhali podstatného zníženia pokút, ktoré im boli uložené, pričom uviedli päť konkrétnych chýb, ku ktorým došlo pri určovaní výšky týchto pokút.

4. Ich žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá [3] a v tomto konaní Súdny dvor rozhoduje o ich odvolaní založenom na piatich odvolacích dôvodoch, pričom prvé štyri odvolacie dôvody zodpovedajú ich prvým štyrom žalobným dôvodom uvedeným v prvostupňovom konaní. Piaty odvolací dôvod sa však týka širšej otázky rozsahu a povahy preskúmania, ktoré by mal uskutočniť Všeobecný súd v rámci svojej neobmedzenej právomoci týkajúcej sa finančných sankcií.

Právny rámec

Ľudské práva a základné práva

5. Článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDĽP“) okrem iného stanovuje:

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Všeobecný súd sa v tom čase, ešte pred nadobudnutím účinnosti Lisabonskej zmluvy, označoval ako „Súd prvého stupňa“. Pre zjednodušenie a vzhľadom na to, že išlo len o formálnu zmenu, budem používať všade v týchto návrhoch jeho súčasný názov.

3 — Rozsudok zo 6. mája 2009, KME Germany a i./Komisia, T-127/04, Zb. s. II-1167 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Ostatní účastníci kartelu, ktorým boli uložené pokuty tým istým rozhodnutím, toto rozhodnutie tiež napadli a ich žaloby boli tiež zamietnuté v ten istý deň: pozri rozsudok zo 6. mája 2009, Wieland-Werke/Komisia, T-116/04, Zb. s. II-1087, a rozsudok zo 6. mája 2009, Outokumpu a Luvata/Komisia, T-122/04, Zb. s. II-1135.

„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. …“

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. …“

8. Vo vysvetlivke k tomuto článku sa okrem iného uvádza, že druhý odsek zodpovedá článku 6 ods. 1 EDĽP, pričom:

6. Článok 6 ods. 2 a 3 stanovuje osobitné doplňujúce záruky pre osoby „obvinené z trestného činu“, vrátane prezumpcie neviny a dostupnosti rôznych prostriedkov na zabezpečenie ich obhajoby.

„V práve Únie nie je právo na spravodlivý proces obmedzené len na spory, ktoré sa vzťahujú na práva a povinnosti občianskoprávneho charakteru. Toto je jeden z dôsledkov skutočnosti, že Únia je spoločenstvo založené na zásade právneho štátu, ako to bolo vyslovené Súdnym dvorom v jeho rozsudku z 23. apríla 1986 vo veci 294/83, ‚Les Verts‘/Európsky parlament, Zb. 1986, s. 1339. Avšak s výnimkou rozsahu ich pôsobnosti sa záruky priznané EDĽP uplatňujú podobným spôsobom v rámci Únie.“

7. Článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) [4] nazvaný „Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces“ okrem iného stanovuje:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

9. Článok 49 Charty je nazvaný „Zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov“. Článok 49 ods. 3 v súvislosti s trestami stanovuje: „Prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.“ Podľa vysvetlivky tento odsek „preberá všeobecnú zásadu primeranosti medzi trestami a trestnými činmi, ktoré sú obsiahnuté v spoločných ústavných tradíciách členských štátov a v judikatúre Súdneho dvora….“

4 — Vyhlásená v Nice 7. decembra 2000 (Ú. v. ES C 364, s. 1). Aktualizovanú verziu schválil Európsky parlament 29. novembra 2007, po odstránení odkazov na Európsku ústavu (Ú. v. EÚ C 303, s. 1); najnovšie – polisabonské – konsolidované znenie bolo uverejnené v Ú. v. EÚ C 83, s. 389.

10. Článok 51 Charty vymedzuje jej pôsobnosť. Článok 51 ods. 1 stanovuje:

„Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie a orgány Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami.“ [5]

Ustanovenia Zmluvy

11. Článok 81 ods. 1 ES (mierne zmenený, teraz článok 101 ods. 1 ZFEÚ) stanovuje:

„Nasledujúce sa zakazuje ako nezlučiteľné so spoločným trhom: všetky dohody medzi podnikateľmi, rozhodnutia združení podnikateľov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu, najmä tie, ktoré:

a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky;

…

c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania;

…“

12. Článok 229 ES (mierne zmenený, teraz článok 261 ZFEÚ) stanovuje:

„Nariadenia prijaté spoločne Európskym parlamentom a Radou alebo Radou podľa ustanovení tejto zmluvy môžu Súdnemu dvoru priznať neobmedzenú právomoc vo veci ukladania sankcií podľa týchto nariadení.“

13. Článok 230 ES (zmenený, teraz článok 263 ZFEÚ) všeobecne priznáva Súdnemu dvoru právomoc preskúmavať zákonnosť aktov inštitúcií, vrátane Komisie, „z dôvodu nedostatku právomoci, porušenia podstatných procesných predpisov, porušenia tejto zmluvy alebo akéhokoľvek právneho pravidla týkajúceho sa uplatňovania alebo zneužitia právomocí.“

5 — Pôvodné znenie z roku 2000. Druhá veta v súčasnosti znie: „v dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.“

14. Podľa článku 225 ods. 1 ES (zmenený, teraz článok 256 ods. 1 ZFEÚ) je Všeobecný súd v zásade príslušný prejednávať a rozhodovať v prvom stupni v takomto konaní, pričom proti jeho rozhodnutiam sa možno odvolať na Súdny dvor len v právnych otázkach.

Uplatňovanie súťažného práva

15. Článok 15 nariadenia Rady č. 17,[6] ktorý sa uplatňoval v relevantnej dobe, okrem iného stanovoval:

„2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty od 1 000 do 1 000 000 účtovných jednotiek[7] alebo viac, ale nepresahujúcej 10 % obratu [alebo viac, ale maximálne 10 % obratu – *neoficiálny preklad*] v predchádzajúcom obchodnom roku každého podniku, ktorý sa zúčastnil porušenia, ak buď úmyselne, alebo z nedbalosti:

a) porušili článok [81 ods. 1 ES/101 ods. 1 ZFEÚ]; alebo

…

Pri stanovení pokuty sa bude posudzovať jednak závažnosť porušenia a tiež jeho trvanie.

…

4. Rozhodnutia prijaté podľa odsek[u]… 2 nemajú trestnoprávny charakter.“ [8]

16. Článok 17 nariadenia č. 17 stanovoval:

„Súdny dvor bude mať neobmedzenú právomoc v zmysle článku [229 ES/261 ZFEÚ] pri revízii rozhodnutí, ktorými Komisia stanovila pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu; môže zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu.“ [9]

6 — Nariadenie Rady (EHS) zo 6. februára 1962: Prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] zmluvy (Ú. v. ES 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3). S účinnosťou od 1. mája 2004 bolo nariadenie č. 17 zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), ktorým bola veľká časť zodpovednosti za uplatňovanie súťažného práva EÚ presunutá na súdy a orgány členských štátov.

7 — Účtovná jednotka sa uplatňovala pred zavedením eura.

8 — V podstate rovnaké ustanovenia sú v súčasnosti obsiahnuté v článku 23 ods. 2, 3 a 5 nariadenia č. 1/2003.

9 — V podstate rovnaké ustanovenie je v súčasnosti obsiahnuté v článku 31 nariadenia č. 1/2003.

17. V relevantnej dobe sa uplatňovali aj usmernenia Komisie k metóde stanovovania pokút z roku 1998 (ďalej len „usmernenia“). [10] V preambule týchto usmernení sa okrem iného uvádzalo:

„Zásady tu načrtnuté by mali zabezpečiť priehľadnosť a nestrannosť rozhodnutí Komisie, rovnako v očiach podnikov, ako aj v očiach Súdneho dvora, pričom právomoci Komisie stanovovať pokuty v rozmedzí 10 % celkového obratu, ktoré jej prislúchajú na základe relevantnej legislatívy, ostávajú zachované. Tieto právomoci sa však musia riadiť koherentnou a nediskriminačnou politikou, konzistentnou s cieľmi sledovanými penalizáciou porušení pravidiel súťaže.

Nová metóda určovania výšky pokuty sa bude pridŕžať nasledujúcich pravidiel, ktoré začínajú od základnej čiastky [ktoré spočívajú v stanovení základnej sumy – *neoficiálny preklad*], ktorá sa bude zvyšovať s ohľadom na priťažujúce okolnosti, alebo znižovať s ohľadom na poľahčujúce[[11]] okolnosti.“

18. Bod 1 usmernení stanovoval, že táto základná suma bude určená podľa závažnosti a dĺžky trvania porušenia, čo sú jediné kritériá uvedené v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

19. Pokiaľ ide o závažnosť, podľa bodu 1 A sa mala brať do úvahy povaha porušenia, jeho „skutočný dosah na trh, tam, kde je ho možné merať [skutočný dopad na trh, pokiaľ ho možno zmerať – *neoficiálny preklad*],“ a veľkosť relevantného geografického trhu. Boli stanovené tri kategórie: mierne porušenia, závažné porušenia a veľmi závažné porušenia, pričom do poslednej uvedenej kategórie patrili horizontálne obmedzenia, ako sú cenové kartely a kvóty podielu na trhu, sankcionované „pravdepodobnými pokutami“ nad 20 miliónov eur. Bolo tiež možné „uplatnenie diferencovaného prístupu k podnikom, podľa povahy nimi spáchaného priestupku [nimi spáchaného porušenia – *neoficiálny preklad*]“ a nevyhnutné „brať do úvahy efektívnu ekonomickú kapacitu vinníkov, ktorou môžu spôsobiť značnú škodu iným prevádzkovateľom, najmä spotrebiteľom [brať do úvahy skutočnú ekonomickú schopnosť pôvodcov

10 — Usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171). Usmernenia z roku 1998 boli s účinnosťou od 1. septembra 2006 nahradené usmerneniami k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, s. 2). Usmernenia z roku 2006 sú založené na dosť odlišnom prístupe, ktorý v podstate spočíva v stanovení základnej výšky pokuty vypočítanej vo všeobecnosti ako 30 % ročnej hodnoty predaja, ktorého sa porušenie týka (v prípade potreby upravenej podľa všetkých relevantných okolností), vynásobenej počtom rokov účasti a následne znovu upravenej podľa priťažujúcich okolností, poľahčujúcich okolností a odstrašujúceho faktora, to všetko v rámci stanovenej hranice vo výške 10 % ročného obratu a s použitím pravidiel zhovievavosti (pozri bod 22 a poznámku pod čiarou 13 nižšie), s výnimočnou možnosťou zníženia pokuty, ktorá by inak bola pre podnik likvidačná.

11 — Táto poznámka pod čiarou nie je pre slovenský preklad týchto návrhov relevantná.

porušenia spôsobiť značnú škodu iným subjektom, najmä spotrebiteľom – *neoficiálny preklad*] a stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok."

20. Pokiaľ ide o dĺžku trvania, podľa bodu 1 B sa mali rozlišovať: krátkodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania kratšej ako jeden rok), v prípade ktorých nedochádzalo k zvýšeniu sumy pokuty stanovenej podľa závažnosti; strednodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania od jedného do piatich rokov), v prípade ktorých dochádzalo k zvýšeniu tejto sumy až o 50 %; a dlhodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania viac ako päť rokov), v prípade ktorých dochádzalo k zvýšeniu „až do 10 % za rok [až o 10 % za rok – *neoficiálny preklad*]." [12] Základná suma uloženej pokuty teda pozostávala zo sumy stanovenej podľa závažnosti a zo sumy stanovenej podľa dĺžky trvania.

21. V bode 2 sa uvádzalo, že základná suma sa zvýši v prípade, ak existujú priťažujúce okolnosti, ako napríklad opakované porušovanie rovnakého druhu tým istým podnikom alebo podnikmi.

22. V bode 3 bolo uvedené, že základná suma sa zníži v prípade, ak existujú osobitné poľahčujúce okolnosti, ako napríklad: neuplatňovanie zakázaných dohôd alebo praktík v praxi (druhá zarážka); ukončenie porušovania ihneď po zásahu Komisie (najmä po vykonaní kontrol) (tretia zarážka); a účinná spolupráca podniku v konaní mimo pôsobnosti oznámenia Komisie o spolupráci z roku 1996 (šiesta zarážka). [13]

23. Oznámenie o spolupráci stanovovalo podmienky, za ktorých podniky spolupracujúce s Komisiou počas prešetrovania kartelu bolo možné oslobodiť od uloženia pokuty, alebo im bolo možné priznať zníženie pokuty, ktorá by im inak bola uložená.

24. Bod 4 A oznámenia o spolupráci stanovoval: „Komisia zastáva názor, že je v záujme Spoločenstva, aby sa s podnikmi, ktoré s ňou spolupracujú, za ďalej uvedených okolností zaobchádzalo priaznivejšie. Záujmy spotrebiteľov a občanov na zabezpečení zistenia

12 — Ako bude zrejmé v rámci tretieho a štvrtého odvolacieho dôvodu, je vhodné uviesť, že to znamená (a tento výklad, pokiaľ viem, nikdy nebol spochybnený) zvýšenie celej sumy o (≤10 x n) %, kde n označuje počet rokov trvania porušenia. Pozri tiež bod 19 napadnutého rozsudku v bode 26 uvedenom nižšie a nižšie uvedenú poznámku pod čiarou 16.

13 — Oznámenie o neuložení alebo znížení pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, s. 4), ktoré sa uplatňovalo v relevantnej dobe. Toto oznámenie bolo s účinnosťou od 14. februára 2002 nahradené oznámením Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155), ktoré bolo v roku 2006 nahradené oznámením Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, s. 17).

a zakázania takýchto postupov prevažujú nad záujmom na uložení pokút podnikom, ktoré spolupracujú s Komisiou, čím jej umožňujú alebo pomáhajú zistiť a zakázať kartel.“ V bodoch B, C a D je podrobne opísané správanie, ktoré umožňuje zhovievavé zaobchádzanie s podnikom, ktorý sa podieľal na protisúťažných činnostiach. Tieto body znejú takto:

„B. NEULOŽENIE POKUTY ALEBO VEĽMI PODSTATNÉ ZNÍŽENIE JEJ VÝŠKY

Podnik, ktorý:

a) informuje Komisiu o tajnom karteli skôr, ako Komisia uskutočnila na základe rozhodnutia prešetrovanie v dotknutých podnikoch, za predpokladu, že ešte nemá dostatok informácií na preukázanie existencie údajného kartelu;

b) ako prvý poskytne rozhodujúce dôkazy o existencii kartelu;

c) ukončí svoju účasť na protiprávnej činnosti najneskôr v čase, keď oznámi kartel;

d) poskytne Komisii všetky relevantné informácie a všetky dokumenty a dôkazy týkajúce sa kartelu, ktoré má k dispozícii, a udržiava trvalú a úplnú spoluprácu počas celého prešetrovania;

e) neprinútil iný podnik k účasti na karteli a nemal v protiprávnom konaní úlohu iniciátora alebo rozhodujúcu úlohu,

má nárok na zníženie pokuty, ktorá by mu bola uložená v prípade, ak by nespolupracoval, najmenej o 75 %, pričom toto zníženie môže viesť až k neuloženiu pokuty.

C. PODSTATNÉ ZNÍŽENIE POKUTY

Podniky, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v bode B písm. b) až e) a oznámia tajný kartel po tom, čo Komisia na základe rozhodnutia vykonala šetrenie v priestoroch účastníkov kartelu, ktoré neposkytlo dostatočný základ na začatie konania smerujúceho k vydaniu rozhodnutia, majú nárok na zníženie pokuty o 50 až 75 %.

D. VÝRAZNÉ ZNÍŽENIE POKUTY

1. Keď podnik spolupracuje, pričom nesplnil všetky podmienky stanovené v bodoch B a C, má nárok na zníženie pokuty, ktorá by mu bola uložená, ak by nespolupracoval, o 10 % až 50 %.

2. Ide najmä o prípad, ak:

— pred zaslaním oznámenia o výhradách podnik poskytne Komisii informácie, dokumenty alebo iné dôkazy, ktoré prispievajú k potvrdeniu existencie porušenia;

— po doručení oznámenia o výhradách podnik informuje Komisiu, že nepopiera vecnú správnosť skutkových okolností, na ktorých Komisia zakladá svoje obvinenia [*neoficiálny preklad*].“

Uloženie a stanovenie pokút v prejednávanej veci

25. Dňa 16. decembra 2003 Komisia po viacerých šetreniach prijala rozhodnutie, [14] ktorým skonštatovala, že šesť podnikov – Wieland Werke AG (ďalej len „Wieland“), Outokumpu Oyj, Outokumpu Copper Products OY (ďalej spoločne označované len ako „Outokumpu“), KM Europa Metal AG (ďalej len „KME Germany“), Europa Metalli SpA (ďalej len „KME Italy“) a Tréfimétaux SA (ďalej len „KME France“) – porušilo ustanovenia článku 81 ods. 1 ES a – od 1. januára 1994 – článok 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že od 3. mája 1988 do 22. marca 2001 sa tieto podniky podieľali na súbore dohôd a zosúladených postupov spočívajúcich v určení cien a rozdelení trhov v odvetví priemyselných rúr. KME Germany, KME France a KME Italy (ktoré boli od roku 1995 súčasťou skupiny KME Group; ďalej spoločne označované len ako „KME“) boli v prvostupňovom konaní žalobkyňami a v tomto konaní sú odvolateľkami.

26. Skupine KME boli uložené pokuty v celkovej výške 39,81 milióna eur. [15] Postup, ktorým Komisia stanovila predmetné sumy, je

14 — K(2003) 4820 v konečnom znení (vec COMP/E-1/38.240 – Priemyselné rúry) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „sporné rozhodnutie“). Zhrnutie tohto rozhodnutia je uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ L 125, s. 50).

15 — Z toho 10,41 milióna eur pre spoločnosť KME Germany, 10,41 milióna eur solidárne pre spoločnosti KME France a KME Italy, pričom obe sumy boli uložené za obdobie od 3. mája 1988 do 19. júna 1995, a 18,99 milióna eur solidárne pre všetky tri spoločnosti za obdobie od 20. júna 1995 do 22. marca 2001.

zhrnutý v bodoch 11 až 22 napadnutého rozsudku takto:

„11 Pokiaľ ide po prvé o stanovenie východiskovej sumy pokuty, Komisia sa domnievala, že porušenie, ktoré spočívalo najmä v určení cien a rozdelení trhov, bolo z hľadiska svojej povahy veľmi závažným porušením (odôvodnenie č. 294 napadnutého rozhodnutia).

12 Pri určovaní závažnosti porušenia vzala Komisia do úvahy aj skutočnosť, že kartel mal vplyv na celé územie Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) (odôvodnenie č. 316 napadnutého rozhodnutia). Komisia ďalej skúmala skutočné účinky porušenia a konštatovala, že kartel ‚celkovo mal dopad na trh' (odôvodnenie č. 314 napadnutého rozhodnutia).

13 Pri poslednom uvedenom konštatovaní sa opierala predovšetkým o tieto údaje. Po prvé zohľadnila vykonávanie kartelovej dohody s odkazom na skutočnosť, že si účastníci kartelu navzájom oznamovali objemy predaja a cenové úrovne (odôvodnenie č. 300 napadnutého rozhodnutia). Po druhé z údajov uvedených v spise vyplýva, že v období slabého dodržiavania kolúznej dohody ceny klesali a v ostatných obdobiach výrazne rástli (odôvodnenie č. 310 napadnutého rozhodnutia). Po tretie Komisia poukázala na to, že spoločný trhový podiel účastníkov kartelu predstavoval 75 až 85 % (odôvodnenie č. 310 napadnutého rozhodnutia). Po štvrté Komisia konštatovala, že príslušné trhové podiely jednotlivých účastníkov kartelu ostali po celú dobu trvania porušenia pomerne stabilné, aj keď zákazníci sa u účastníkov občas menili (odôvodnenie č. 312 napadnutého rozhodnutia).

14 Nakoniec ešte Komisia v rámci určovania závažnosti porušenia zohľadnila skutočnosť, že trh s medenými priemyselnými rúrami je významným odvetvím, ktorého hodnota na úrovni EHP sa odhaduje na 288 miliónov eur (odôvodnenie č. 318 napadnutého rozhodnutia).

15 Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti dospela Komisia k záveru, že predmetné porušenie treba považovať za veľmi závažné (odôvodnenie č. 320 napadnutého rozhodnutia).

16 Po druhé Komisia zaujala k dotknutým podnikom rozdielny prístup, aby

tak zohľadnila skutočnú hospodársku schopnosť každého z nich spôsobiť hospodárskej súťaži výraznú ujmu. Komisia v tomto ohľade poukázala na rozdiel medzi podielmi na trhu s priemyselnými rúrami v EHP, kde na jednej strane trhový podiel skupiny KME, lídra na trhu EHP, predstavuje [dôverné] %, a na druhej strane trhové podiely spoločností Outokumpu a Wieland predstavujú [dôverné] a 13,4 %. Vzhľadom na tento rozdiel bola východisková suma pokuty uloženej spoločnostiam Outokumpu a Wieland stanovená na 33 % východiskovej sumy stanovenej skupine KME, teda 11,55 milióna eur pre spoločnosti Outokumpu a Wieland a 35 miliónov eur pre skupinu KME (odôvodnenia č. 327 a 328 napadnutého rozhodnutia).

17 Keďže k vytvoreniu skupiny KME došlo v roku 1995, Komisia rozdelila východiskovú sumu pokuty uloženej tejto skupine, teda sumu 35 miliónov eur, na dve časti. Prvá časť sa vzťahovala na obdobie rokov 1988 až 1995 (Komisia pritom posudzovala zvlášť spoločnosť KME Germany na jednej strane a spoločnosti KME France a KME Italy na druhej strane) a druhá na obdobie rokov 1995 až 2001 (Komisia pritom všetky tri subjekty považovala za jednu skupinu). Uvedená východisková suma teda bola rozčlenená takto: 8,75 milióna eur pre KME Germany (1988 až 1995), 8,75 milióna eur solidárne pre KME Italy a KME France (1988 až 1995) a 17,50 milióna eur pre skupinu KME, teda solidárne pre spoločnosti KME Germany, KME France a KME Italy (1995 až 2001) (odôvodnenie č. 329 napadnutého rozhodnutia).

18 Po tretie Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty uloženej spoločnosti Outokumpu o 50 % na 17,33 milióna eur, aby zohľadnila potrebu stanoviť pokutu na takej úrovni, ktorá jej zabezpečí odstrašujúci účinok, lebo sa domnievala, že celosvetový obrat spoločnosti Outokumpu, ktorý presahuje 5 miliárd eur, nasvedčuje tomu, že jej veľkosť a ekonomická sila také zvýšenie dovoľujú (odôvodnenie č. 334 napadnutého rozhodnutia).

19 Po štvrté Komisia kvalifikovala trvanie porušenia, ktoré trvalo od 3. mája 1988 do 22. marca 2001, ako ‚dlhodobé'. S ohľadom na dĺžku trvania porušenia preto Komisia považovala za vhodné zvýšiť východiskové sumy pokút uložených dotknutým podnikom o 10 % za každý rok trvania ich účasti v karteli. Komisia teda zvýšila východiskovú sumu pokuty uloženej skupine KME za obdobie rokov 1995 až 2001 o 55 % a východiskovú sumu pokút uložených spoločnosti KME Germany na jednej strane a spoločnostiam KME Italy a KME France na druhej strane za obdobie rokov 1988 až 1995

o 70 %. Základná suma pokút potom bola stanovená na 56,88 milióna eur pre celú skupinu KME (odôvodnenia č. 338, 342 a 347 napadnutého rozhodnutia).[16]

20 Po piate bola základná suma pokuty uloženej spoločnosti Outokumpu zvýšená s ohľadom na priťažujúce okolnosti o 50 %, a to z dôvodu, že sa dopustila recidívy, pretože už proti nej bolo vydané rozhodnutie Komisie 90/417/ESUO z 18. júla 1990 týkajúce sa konania o uplatnení článku 65 [UO], ktoré sa týkalo dohody a zosúladených postupov európskych výrobcov nerezových plochých výrobkov valcovaných za studena (Ú. v. ES L 220, s. 28) (odôvodnenie č. 354 napadnutého rozhodnutia).

21 Po šieste Komisia v súvislosti s poľahčujúcimi okolnosťami uviedla, že bez spolupráce so spoločnosťou Outokumpu by sa jej podarilo preukázať porušenie len za obdobie štyroch rokov, a znížila preto základnú sumu jej pokuty o 22,22 milióna eur, aby základná suma zodpovedala pokute, ktorá by jej bola uložená za toto obdobie (odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia).

22 Nakoniec po siedme Komisia na základe oddielu D oznámenia o spolupráci z roku 1996 znížila sumu pokuty pre spoločnosť Outokumpu o 50 %, pre spoločnosť Wieland o 20 % a pre skupinu KME o 30 % (odôvodnenia č. 402, 408 a 423 napadnutého rozhodnutia).“

Zhrnutie napadnutého rozsudku

27. Návrh skupiny KME v prvostupňovom konaní bol nazvaný: „Návrh podľa článkov 225 a 230 ES“. KME v ňom navrhla, aby Všeobecný súd:

— podstatne znížil pokutu,

— uložil Komisii povinnosť nahradiť skupine KME trovy konania, ako aj náklady, ktoré vynaložila na zriadenie bankovej záruky poskytnutej namiesto zaplatenia pokuty do doby, než Všeobecný súd vydá rozsudok, a

16 — Hoci to v napadnutom rozsudku nie je uvedené, v spornom rozhodnutí bola zvýšená východisková suma o 125 % pre spoločnosti Outokumpu aj Wieland, a to zo 17,33 milióna eur na 38,98 milióna eur a z 11,55 milióna eur na 25,99 milióna eur (odôvodnenia č. 328, 334 a 347 sporného rozhodnutia).

— prijal akékoľvek ďalšie opatrenia, ktoré by mohol považovať za primerané.

28. Na podporu týchto návrhov KME uviedla päť žalobných dôvodov, ktoré sa všetky týkali stanovenia výšky pokuty: a) nedostatočné zohľadnenie skutočného dopadu kartelu pri výpočte východiskovej sumy pokuty; b) neprimerané vyhodnotenie veľkosti relevantného trhu; c) nesprávne zvýšenie pokuty z dôvodu dĺžky trvania porušenia; d) nezohľadnenie poľahčujúcich okolností a e) nesprávne uplatnenie oznámenia o spolupráci. Všeobecný súd zamietol všetkých päť žalobných dôvodov a v dôsledku toho zamietol žalobu v celom rozsahu.

29. Pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod (nedostatočné zohľadnenie skutočného dopadu kartelu), Všeobecný súd konštatoval, že Komisia je oprávnená rozdielne zaobchádzať s účastníkmi kartelu podľa podielu na trhu každého z nich; že kartely, osobitne určovanie cien a rozdelenie zákazníkov, sú už na základe svojej povahy také závažné, že si zasluhujú najprísnejšie pokuty, bez ohľadu na dopad na trh; a že „len pre úplnosť“ Komisia z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázala skutočný dopad kartelu na dotknutý trh.

30. V druhom žalobnom dôvode KME tvrdila, že Komisia nesprávne posúdila veľkosť trhu výroby medených rúr na základe obratu, ktorý zahŕňa náklady na surovinu (konkrétne meď), zatiaľ čo tieto náklady určuje a niekedy aj priamo znáša kupujúci; správne posúdenie by bolo založené na hodnote pridanej výrobcom. Všeobecný súd konštatoval, že neexistuje nijaký platný dôvod, pre ktorý by sa obrat na relevantnom trhu mal počítať bez zahrnutia určitých výrobných nákladov, a že tak zákonodarca, ako aj Komisia a Súdny dvor považujú obrat aj napriek jeho približnému charakteru za vhodné kritérium na posúdenie veľkosti a hospodárskej sily podnikov.

31. Pokiaľ ide o tretí žalobný dôvod (nesprávne zvýšenie pokuty o 10 % za rok z dôvodu dĺžky trvania porušenia), Všeobecný súd konštatoval, že Komisia bez toho, aby si zamieňala závažnosť s dĺžkou trvania porušenia, konala v rámci prípustnej voľnej úvahy a v medziach pravidiel, ktoré si sama stanovila v usmerneniach, a že zvýšenie pokuty o 125 % za trvanie porušenia v dĺžke dvanástich rokov a desiatich mesiacov nie je neprimerané.

32. Vo štvrtom žalobnom dôvode KME uviedla, že Komisia v rozpore so svojimi vlastnými usmerneniami nezohľadnila niektoré uvedené poľahčujúce okolnosti: i) skutočnosť, že aj keď sa systematicky nezdržiavala vykonávania dohôd, KME ich vykonávala len v obmedzenej miere; ii) skutočnosť, že KME po kontrolách vykonaných Komisiou porušovanie okamžite a dobrovoľne ukončila;

iii) ekonomicky zložitá situácia v odvetví priemyselných rúr; a iv) skutočnosť, že KME poskytla dôkazy, ktoré boli rozhodujúce, alebo ktoré dopĺňali dôkazy, ktoré mala Komisia k dispozícii. Všeobecný súd konštatoval, že: i) KME sa vôbec nesprávala súťažne a že obmedzené vykonávanie dohôd nie je dostatočným poľahčujúcim faktorom; ii) zníženie pokuty z dôvodu ukončenia – osobitne – úmyselného porušovania ihneď po zásahu Komisie závisí od posúdenia okolností Komisiou v rámci jej voľnej úvahy; iii) Komisia nie je povinná považovať za poľahčujúcu okolnosť zlý finančný stav odvetvia; a iv) Komisia má určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o uplatňovanie poľahčujúcich okolností, a neuplatnila ju nesprávne, keď konštatovala, že dôležité informácie neposkytla KME, ale Outokumpu.

konštatovať len zjavne nesprávne posúdenie, pretože Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri hodnotení kvality a užitočnosti podnikom poskytnutej spolupráce, predovšetkým v porovnaní s príspevkami ostatných podnikov, a v tomto prípade k takému zjavne nesprávnemu posúdeniu nedošlo; a iii) že nedošlo k diskriminačnému zaobchádzaniu, pretože KME a Outokumpu sa nenachádzali v porovnateľnej situácii.

Odvolacie dôvody

34. KME uvádza päť odvolacích dôvodov, ktoré možno zhrnúť takto.

33. V piatom žalobnom dôvode (nedostatočné zníženie pokuty podľa oznámenia o spolupráci) KME uviedla, že: i) s tretími subjektmi sa v predchádzajúcich veciach zaobchádzalo priaznivejšie; ii) na základe informácií, ktoré KME poskytla, jej malo byť priznané zníženie o viac ako 30 %; a iii) Komisia porušila zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že priznala spoločnosti Outokumpu zníženie pokuty o 50 %. Všeobecný súd konštatoval, že: i) zo skutočnosti, že Komisia v minulosti priznala za určité správanie zníženie v určitom rozsahu, nevyplýva, že je povinná poskytnúť rovnaké zníženie pri posudzovaní podobného správania v rámci neskoršieho konania; ii) možno

35. Po prvé tým, že rozhodol, že Komisia z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázala dopad kartelu na dotknutý trh, pričom tento faktor treba vziať do úvahy pri stanovení základnej sumy pokuty skupiny KME, Všeobecný súd porušil právo Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a poskytol nelogické

a neprimerané odôvodnenie na zamietnutie prvého žalobného dôvodu. Okrem toho tým, že potvrdil záver Komisie, že ekonometrické dôkazy skupiny KME nepreukázali, že porušenie ako celok nemalo nijaký dopad na trh, Všeobecný súd zjavne skreslil skutkový stav a dôkazy, ktoré mu boli predložené.

36. Po druhé tým, že schválil stanovenie veľkosti trhu ovplyvneného kartelom (priemyselné rúry) zo strany Komisie, ktoré zahŕňalo obrat na samostatnom predchádzajúcom trhu (meď), hoci účastníci kartelu neboli do tohto predchádzajúceho trhu vertikálne začlenení, Všeobecný súd porušil právo EÚ a poskytol nedostatočné odôvodnenie na zamietnutie druhého žalobného dôvodu skupiny KME.

37. Po tretie Všeobecný súd porušil právo EÚ a poskytol nejasné, nelogické a nedostatočné odôvodnenie, keďže potvrdil relevantnú časť sporného rozhodnutia a zamietol tretí žalobný dôvod skupiny KME, podľa ktorého Komisia tým, že uplatnila maximálne percentuálne zvýšenie základnej sumy pokuty skupiny KME z dôvodu dĺžky trvania porušenia, nesprávne uplatnila usmernenia a porušila zásady proporcionality a rovnosti zaobchádzania.

38. Po štvrté Všeobecný súd porušil právo EÚ tým, že zamietol štvrtú časť štvrtého žalobného dôvodu skupiny KME a potvrdil relevantnú časť sporného rozhodnutia, v ktorej Komisia v rozpore s usmerneniami a so zásadami spravodlivosti a rovnosti zaobchádzania nepriznala skupine KME nárok na zníženie pokuty z dôvodu jej spolupráce mimo pôsobnosti oznámenia o spolupráci.

39. Po piate Všeobecný súd porušil právo EÚ a základné právo na úplné a účinné súdne preskúmanie tým, že dôkladne a podrobne neposúdil argumentáciu skupiny KME a že sa subjektívne podriadil voľnej úvahe Komisie.

40. Zastávam názor, že spomedzi týchto odvolacích dôvodov treba najprv posúdiť piaty a zároveň posledný odvolací dôvod, pretože stanovisko, ktoré Súdny dvor zaujme k všeobecnej otázke rozsahu, miery a povahy preskúmania, ktoré musí vykonať Všeobecný súd v takýchto veciach, bude mať vplyv na prístup, ktorý treba zaujať k prvým štyrom odvolacím dôvodom, pričom každý z nich smeruje proti odlišnému konkrétnemu uplatneniu tohto preskúmania.

Piaty odvolací dôvod: účinné súdne preskúmanie

Relevantné časti napadnutého rozsudku

41. Na podporu svojho tvrdenia, že Všeobecný súd „sa podriadil nadmernému a prílišnému rozsahu voľnej úvahy Komisie," KME cituje tieto pasáže napadnutého rozsudku:

„92 … závažnosť porušenia sa určuje s odkazom na množstvo faktorov, v ktorých prípade Komisia disponuje voľnou úvahou…"

„103 … Rozhodnutie o tom, aká miera zvýšenia sa uplatní z dôvodu dĺžky trvania porušenia, totiž prináleží Komisii v rámci jej voľnej úvahy."

„115 Prijatie usmernení totiž nezbavilo relevantnosti skoršiu judikatúru, podľa ktorej Komisia disponuje voľnou úvahou a tá jej umožňuje zohľadniť niektoré skutočnosti pri stanovovaní výšky pokút, ktoré zamýšľa uložiť, v závislosti najmä od okolností konkrétneho prípadu. V prípade neexistencie záväzného ustanovenia v usmerneniach, pokiaľ ide o poľahčujúce okolnosti, ktoré môžu byť brané do úvahy, teda treba predpokladať, že Komisia si ponechala určitú mieru voľnej úvahy na celkové posúdenie rozsahu prípadného zníženia výšky pokút z dôvodu poľahčujúcich okolností."

„129 … Komisia má určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o uplatňovanie poľahčujúcich okolností…"

42. Tieto pasáže možno vykladať z hľadiska „úvodnej" poznámky, ktorú Všeobecný súd uviedol v bodoch 32 až 37 napadnutého rozsudku, aj keď KME na tieto pasáže konkrétne neodkazuje:

„32 … treba pripomenúť na jednej strane, že z odôvodnení č. 290 až 387 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia uložila pokuty za porušenie na základe článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, a na druhej strane, že je nesporné, že výšku pokút stanovila metódou definovanou v [usmerneniach], aj keď

na ne v napadnutom rozhodnutí výslovne neodkazuje.

33 Usmernenia síce nemožno kvalifikovať ako právnu normu, vyjadrujú však orientačné pravidlo správania, ktorého sa treba v praxi pridŕžať a od ktorého sa Komisia nemôže v jednotlivom prípade odkloniť bez uvedenia dôvodov, ktoré sú v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania (pozri rozsudok Súdneho dvora z 18. mája 2006, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, C-397/03 P, Zb. s. I-4429, bod 91 a tam citovanú judikatúru).

34 Súd prvého stupňa teda musí v rámci preskúmavania zákonnosti pokút uložených napadnutým rozhodnutím overiť, či Komisia použila svoju voľnú úvahu podľa metódy obsiahnutej v usmerneniach, a pokiaľ by konštatoval, že sa od nej odklonila, musí overiť, či je tento odklon podložený a z právneho hľadiska dostatočne odôvodnený. V tomto ohľade treba poukázať na skutočnosť, že Súdny dvor potvrdil jednak platnosť samotného princípu, z ktorého usmernenia vychádzajú, jednak platnosť metódy, ktorá je v nich uvedená (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, body 252 až 255, 266 až 267, 312 a 313).

35 Obmedzenie voľnej úvahy Komisie, ktoré si sama stanovila prijatím usmernení, totiž nie je nezlučiteľné so zachovaním podstatného rozsahu jej voľnej úvahy. Usmernenia obsahujú rôzne flexibilné prvky, ktoré umožňujú Komisii výkon jej diskrečnej právomoci v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 17, ako ich vyložil Súdny dvor (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 30 vyššie, bod 267).

36 V oblastiach, v ktorých si Komisia zachovala určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide napríklad o mieru zvýšenia z dôvodu dĺžky trvania porušenia, sa teda preskúmavanie zákonnosti tohto posúdenia zužuje len na overenie, či nedošlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. júla 2005, Scandinavian Airlines System/Komisia, T-241/01, Zb. s. II-2917, body 64 a 79).

37 Miera voľnej úvahy Komisie a hranice, ktoré si v tomto zmysle stanovila, okrem toho v zásade nemajú vplyv na výkon neobmedzenej právomoci súdu Spoločenstva (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering a i./Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 538), v rámci ktorej je tento súd oprávnený zrušiť, znížiť alebo zvýšiť pokutu uloženú Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331,

body 60 až 62; rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 2003, General Motors Nederland a Opel Nederland/Komisia, T-368/00, Zb. s. II-4491, bod 181).“

Zhrnutie tvrdení účastníkov konania

Odvolanie skupiny KME

43. KME namieta, že Všeobecný súd dôkladne a podrobne neposúdil jej argumentáciu v prvostupňovom konaní a že sa „neprimerane podriadil“ voľnej úvahe Komisie tým, že potvrdil neprimeranú pokutu. Podľa názoru skupiny KME tým Všeobecný súd porušil jej základné právo na úplné, účinné a spravodlivé súdne preskúmanie sporného rozhodnutia nestranným a nezávislým súdom.

44. Súťažné právo EÚ je založené na interakcii medzi Komisiou, ktorá je vyšetrovateľom, prokurátorom a orgánom, ktorý prijíma rozhodnutia, a súdnou mocou, ktorá zabezpečuje vonkajšiu kontrolu. Judikatúra však nikdy neobjasnila presný význam, rozsah alebo logiku miery voľnej úvahy Komisie vzhľadom na inštitucionálnu rovnováhu medzi Komisiou a súdnou mocou.

45. Táto interakcia bola ovplyvnená vývojom úlohy Komisie pri uplatňovaní politiky hospodárskej súťaže od prijatia nariadenia č. 17. V roku 1962 sa EHS skladalo zo šiestich členských štátov a európske súťažné právo bolo málo známe a akceptované. Oznámenia predstavovali užitočný zdroj informácií, ktorý umožňoval Komisii vykonávať predchádzajúcu kontrolu a formovať jej politiku uplatňovania hospodárskej súťaže; jej úlohou bolo predovšetkým vzdelávať a zabezpečovať právnu istotu prostredníctvom vydávania formálnych rozhodnutí o výnimkách, odporúčajúcich listov a rozhodnutí o schválení. Hoci Komisia už mala právomoci vyšetrovateľa, prokurátora a orgánu, ktorý prijíma rozhodnutia, vyšetrovania a stíhania boli pomerne zriedkavé a pokuty spravidla nízke. Za týchto okolností bolo primerané, logické a spravodlivé, že Súdny dvor v rozsudku Consten a Grundig [17] rozhodol, že vzhľadom na to, že výkon právomocí Komisie si nevyhnutne vyžaduje zložité posúdenie ekonomických otázok, pri súdnom preskúmaní tohto posúdenia treba brať do úvahy jeho povahu a obmedziť toto preskúmanie na posúdenie relevantnosti skutkových okolností a právnych dôsledkov, ktoré z nich Komisia vyvodila. Okrem toho vzhľadom na vlastné obmedzenie Komisie

17 — Rozsudok z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58/64, Zb. s. 429, bod 12.

nemala otázka vymedzenia jasných hraníc výkonu jej právomocí v oblasti ukladania pokút rozhodujúci význam.

46. Je však arbitrárne, nebezpečné a nespravodlivé uplatňovať rovnaký „súdny rešpekt" k voľnej úvahe Komisie v kontexte súčasného systému uplatňovania súťažného práva EÚ, ktorý sa vyznačuje čoraz vyššími pokutami, ktoré majú nevyhnutné ekonomické a finančné dôsledky pre spoločnosti, akcionárov a zamestnancov a ktoré vedú k faktickej „kriminalizácii" súťažného práva. Pravidlá hospodárskej súťaže EÚ predstavujú priamo uplatniteľné ustanovenia, ktoré neposkytujú priestor pre použitie politicky orientovanej voľnej úvahy pri ich výklade a uplatňovaní, takže rešpekt súdov pri preskúmavaní ich uplatnenia Komisiou v konkrétnom prípade by mal byť minimálny.

47. Podľa súčasnej úpravy zavedenej nariadením č. 1/2003 článok 101 ZFEÚ ako celok v súčasnosti uplatňuje nielen Komisia, ale uplatňujú ho aj vnútroštátne súťažné orgány a súdy. Nikdy sa neobjavil názor, že vnútroštátny súd má pri uplatňovaní článku 101 ZFEÚ v konkrétnych prípadoch širokú mieru voľnej úvahy, ktorú nadriadený súd v odvolacom konaní musí rešpektovať.

48. Odborná spôsobilosť Komisie pri posudzovaní zložitých skutkových a/alebo ekonomických otázok nemôže odôvodňovať jej širokú mieru voľnej úvahy pri uplatňovaní súťažného práva EÚ. Treba skôr konštatovať, že Všeobecný súd, ktorý bol zriadený v nadväznosti na kritiku, podľa ktorej vtedy uplatňovaná miera súdnej kontroly už nezodpovedala štandardom vzťahujúcim sa na právny systém, ktorý začal prísnym uplatňovaním pravidiel hospodárskej súťaže podstatne zasahovať do práv jednotlivcov, musí v zložitých veciach uplatňovať vyššiu mieru kontroly. Okrem toho Všeobecný súd aj Súdny dvor často úspešne vykonali mimoriadne podrobné súdne preskúmanie zložitých vecí. Miera preskúmania Všeobecného súdu sa so zložitosťou posudzovaných skutkových okolností neznižuje, ale závisí od toho, akú mieru preskúmania Všeobecný súd považuje vzhľadom na okolnosti konkrétnej veci za potrebnú a primeranú.

49. Okrem toho Všeobecný súd má neobmedzenú právomoc v oblasti sankcií uložených vo veciach hospodárskej súťaže. Pri výkone tejto právomoci by nemal Komisii priznávať nijakú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o vhodnosť a primeranosť pokuty alebo metódy použitej pri jej výpočte – a to tým skôr vzhľadom na fakticky trestnoprávnu povahu takýchto

pokút a na požiadavku EDĽP týkajúcu sa účinného súdneho preskúmania akéhokoľvek správneho rozhodnutia o uložení trestnoprávnej sankcie. Preto musí Všeobecný súd v každom prípade skúmať, ako Komisia posúdila závažnosť a dĺžku trvania protiprávneho konania, a môže nahradiť posúdenie Komisie svojím vlastným posúdením a rozhodnúť o zrušení, znížení alebo zvýšení pokuty. Úplný výkon tejto neobmedzenej právomoci si vyžaduje nielen preskúmanie formálnej zákonnosti pokuty, ale aj jej vhodnosti, a to prostredníctvom nezávislého posúdenia závažnosti sankcionovaného konania a celkovej spravodlivosti sankcie vzhľadom na všetky konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

50. Rozsah (prípadnej) voľnej úvahy Komisie v takých prípadoch, o aký ide v prejednávanej veci, musí byť vymedzený úzko a miera (prípadného) súdneho rešpektu voči tomuto diskrečnému posúdeniu musí byť rovnako obmedzená. Technická povaha veci by nemala viesť k tomu, že Súdny dvor zanedbá svoju povinnosť zabezpečiť dodržiavanie práva.

51. Inou otázkou je, či je preskúmanie, ktoré zabezpečuje súdny systém EÚ, dostatočne široké a podrobné na zabezpečenie miery ochrany, ktorú vyžaduje článok 6 ods. 1 EDĽP. Diskusia o tejto otázke sa zintenzívnila nielen vzhľadom na skutočnosť, že Komisia má právomoci v oblasti vyšetrovania, stíhania aj prijímania rozhodnutí, ale aj vzhľadom na prebiehajúcu „kriminalizáciu" súťažného práva EÚ. Európsky súd pre ľudské práva už dávno uznal, že uplatňovanie správneho práva, vrátanie ukladania pokút, nie je nezlučiteľné s článkom 6 ods. 1 EDĽP. Hoci jeho uplatňovanie nemusí byť v celom rozsahu „judicializované", aby spĺňalo požiadavky tohto článku, musia existovať dostatočne účinné procesné záruky a účinná súdna kontrola s úplnou právomocou na preskúmanie správneho rozhodnutia. Požiadavky, ktoré musí systém súdneho preskúmania spĺňať, aby bol v súlade s článkom 6 ods. 1 EDĽP, síce ešte neboli úplne objasnené, no nie je isté, či súčasný systém uplatňovania súťažného práva EÚ, vrátane súdneho preskúmania, tieto požiadavky spĺňa.

52. Právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom je zakotvené aj v článku 47 Charty. Judikatúra potvrdzuje, že adresáti rozhodnutí Komisie o uložení pokút vo veciach hospodárskej súťaže majú právo na spravodlivý proces a že ich právo na nestranného sudcu je porušené, ak nie je prípustné odvolanie na súd s úplnou právomocou v zmysle EDĽP.

Vyjadrenie Komisie

53. Komisia po prvé tvrdí, že odvolací dôvod je príliš všeobecný a nepresný na to, aby ho Súdny dvor posúdil [a teda nespĺňa požiadavky článku 112 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku], a preto je neprípustný; po druhé tvrdí, že rozsudok Všeobecného súdu bol založený na jeho vlastných pozitívnych zisteniach, a preto je odvolací dôvod nedôvodný.

54. V súvislosti s nedostatočnou presnosťou KME uvádza viacero tvrdení na podporu podrobného preskúmania rozhodnutí Komisie Všeobecným súdom, ale uznáva, že systém uplatňovania správneho práva spojený so súdnou kontrolou s úplnou právomocou je zlučiteľný s článkom 6 ods. 1 EDĽP. KME tiež uznáva, že Všeobecný súd a Súdny dvor sú v zásade schopné vykonať primerané preskúmanie a takéto preskúmanie v praxi vykonali. KME teda nespochybňuje základnú štruktúru súdneho preskúmavania rozhodnutí Komisie.

55. V dôsledku toho mala KME a) uviesť, v ktorých častiach rozsudku sa Všeobecný súd náležite nezaoberal jej tvrdeniami, b) uviesť, podľa akého kritéria by sa mala posudzovať kvalita preskúmania Všeobecného súdu, a c) na základe tohto kritéria preukázať, do akej miery sa Všeobecný súd náležite nezaoberal tvrdeniami skupiny KME. Namiesto toho KME odcitovala štyri pasáže z rozsudku, ktoré sa týkajú voľnej úvahy Komisie, bez toho, aby vysvetlila, ako tieto pasáže preukazujú, že Všeobecný súd náležite nepreskúmal rozhodnutie Komisie z hľadiska tvrdení skupiny KME.

56. Kritérium, podľa ktorého by sa malo preskúmanie Všeobecného súdu posudzovať v súlade s článkom 6 ods. 1 EDĽP, je totiž nejasné, a to aj v prípade uznania tvrdenia skupiny KME, že pokuty uložené v rámci súťažného práva EÚ majú na tento účel „trestnoprávnu“ povahu. KME sa vyhýba akejkoľvek diskusii o dôsledkoch, ktoré z toho môžu vyplývať pre vhodné kritérium preskúmania.

57. Európsky súd pre ľudské práva jasne uviedol, že požiadavky článku 6 ods. 1 EDĽP sú odlišné dokonca aj v rámci celkovej kategórie „obvinení z trestného činu“. Keďže právo EÚ výslovne stanovuje, že pokuty uložené v oblasti súťažného práva nemajú trestnoprávny charakter, nepatria do „tvrdého jadra“ trestného práva vymedzeného Európskym súdom pre ľudské práva a záruky, ktoré sa vzťahujú na trestné konanie, sa na tieto pokuty nevyhnutne nevzťahujú v celom rozsahu.

58. V každom prípade má Všeobecný súd jednoznačne „úplnú právomoc“ na účely článku 6 ods. 1 EDĽP (ktorú si nemožno zamieňať s pojmom neobmedzená právomoc na preskúmanie finančných sankcií, ktorý sa používa v práve EÚ). Európsky súd pre ľudské práva odmietol ako neprimeraný súdny prostriedok nápravy proti administratívnym aktom, ktorý je obmedzený na preskúmanie právnych vád a ktorý teda neumožňuje súdu napraviť skutkové vady. Aj keď súd môže mať tiež povinnosť preskúmať proporcionalitu, obmedzené preskúmanie určitých aspektov nie je samo osebe nezlučiteľné s pojmom „úplná právomoc“ podľa článku 6 ods. 1 EDĽP.

59. Pokiaľ ide druhé tvrdenie, že rozsudok Všeobecného súdu bol založený na jeho vlastných pozitívnych zisteniach, Komisia tvrdí, že napriek tomu, že odkázal na voľnú úvahu Komisie, Všeobecný súd vykonal dôkladné a účinné preskúmanie výpočtu pokuty a dospel k vlastným pozitívnym záverom, podľa ktorých je druhý, tretí a štvrtý žalobný dôvod skupiny KME nedôvodný.[18] Z týchto dôvodov Všeobecný súd vecne posúdil a zamietol argumentáciu skupiny KME, pričom sa stotožnil s názorom Komisie, bez toho, aby sa „podriadil jej voľnej úvahe“. Bez ohľadu na to, aké kritérium preskúmania si článok 6 ods. 1 EDĽP vyžaduje, Všeobecný súd toto kritérium splnil.

Posúdenie

60. KME v podstate tvrdí, že tým, že uznal, že posúdenie viacerých otázok, ktoré vykonala Komisia pri stanovovaní pokút, patrí do jej voľnej úvahy, a tým, že z tohto dôvodu tieto otázky neposúdil sám, Všeobecný súd nepreskúmal sporné rozhodnutie tak, ako si to vyžaduje EDĽP a Charta.

61. Preto je dôležité určiť, aké preskúmanie si tieto nástroje vyžadujú, pričom najrelevantnejším zdrojom v tejto súvislosti je judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva.

62. KME tvrdí, že konania týkajúce sa uplatňovania súťažného práva, ako je konanie, ktoré je predmetom prejednávanej veci, v ktorom sa konštatuje zakázané konanie podniku a ukladá sa pokuta za toto konanie, majú na účely EDĽP jednoznačne trestnoprávnu

18 — Komisia v tejto súvislosti zrejme odkazuje iba na druhý, tretí a štvrtý žalobný dôvod, pretože pasáže rozsudku, ktoré cituje KME (pozri vyššie uvedený bod 41), sa týkajú iba týchto žalobných dôvodov.

povahu. Komisia poznamenáva, že také rozhodnutia, o aké ide v prejednávanej veci, sú výslovne označené ako rozhodnutia, ktoré *nemajú* „trestnoprávny charakter", ale uznáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva to nie je rozhodujúce kritérium; ak by sa na účely tejto judikatúry považovali za rozhodnutia trestnoprávnej povahy, v každom prípade by nepatrili do „tvrdého jadra" vymedzeného týmto súdom. Táto otázka je dôležitá, pretože Európsky súd pre ľudské práva vyžaduje prísnejšie procesné záruky a prísnejšie kritériá preskúmania v prípade trestného konania ako v prípade civilného konania a v oblasti trestného práva vyžaduje prísnejšie procesné záruky a prísnejšie kritériá preskúmania v prípade jeho „tvrdého jadra" ako v iných konaniach.

63. Pri rozhodovaní o tom, či sa konanie týkajúce sa protiprávneho konania má považovať za „trestné" konanie, Európsky súd pre ľudské práva prihliada na tri kritériá „Engel", nazvané podľa rozsudku, v ktorom ich po prvý raz sformuloval. [19] Prvým kritériom je formálna klasifikácia v príslušnom právnom poriadku, ale táto sa výslovne považuje „len za východisko". V rozsudku Engel, rovnako ako v neskorších rozsudkoch, Európsky súd pre ľudské práva priznal oveľa väčší význam – pričom dokonca nezohľadnil klasifikáciu podľa vnútroštátneho práva – druhému a tretiemu kritériu, ktorými sú povaha deliktu a miera závažnosti sankcie, ktorú možno páchateľovi tohto deliktu uložiť. V tomto smere považoval za relevantné, či sa sankcia ukladá na základe všeobecnej normy určenej všetkým občanom a nie skupine s osobitným postavením a či má predstavovať najmä trest na odstrašenie od recidívy a nie peňažnú náhradu škody. [20]

64. Vzhľadom na tieto kritériá som bez väčších ťažkostí dospela k záveru, že konanie, ktorým sa ukladá pokuta za porušenie zákazu dohôd o určovaní cien a rozdelení trhov stanoveného v článku 81 ods. 1 ES, patrí do „trestnoprávnej časti" článku 6 EDĽP v zmysle jej postupného vymedzenia Európskym súdom pre ľudské práva. [21] Tento zákaz a možnosť uložiť pokutu sú zakotvené v primárnom a sekundárom práve so všeobecnou pôsobnosťou; tento delikt spočíva v konaní, ktoré sa vo všeobecnosti považuje za nekalé a škodlivé pre celú spoločnosť, pričom tento jeho znak

19 — Rozsudok ESĽP Engel a i. v. Holandsko z 8. júna 1976 (séria A, č. 22), bod 82.

20 — Pozri napríklad rozsudok ESĽP Jussila v. Fínsko (Veľká komora) z 23. novembra 2006, sťažnosť č. 73053/01, ESĽP 2006-XIII.

21 — Pozri tiež body 48 až 52 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bot 26. októbra 2010 vo veci ThyssenKrupp Nirosta/Komisia (C-352/09 P, prebiehajúce konanie pred Súdnym dvorom), s ktorými sa úplne stotožňujem, ako aj tam citovanú judikatúru.

ho spája s trestnými činmi vo všeobecnosti a spôsobuje jednoznačné morálne odsúdenie; [22] pokuta až do výšky [23] 10 % ročného obratu je nepochybne prísna a môže byť pre podnik aj likvidačná; a výslovným zámerom je trestať a odstrašovať, [24] bez akéhokoľvek prvku náhrady škody.

65. Ako uviedla Komisia, je pravda, že v rozsudku Neste [25] Európsky súd pre ľudské práva skonštatoval, že niektoré aspekty uplatňovania ruského súťažného práva nepatria do oblasti trestného práva. Podľa môjho názoru sa však faktory zohľadnené v tomto rozsudku značne odlišovali od okolností situácie posudzovanej v prejednávanej veci. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že relevantné protimonopolné pravidlá sa vzťahovali len na vzťahy, ktoré mali vplyv na hospodársku súťaž na trhoch s komoditami, a ich pôsobnosť bola teda obmedzená; že ich cieľom bolo chrániť a obnoviť hospodársku súťaž a že opatrenia, ktoré bolo možné uložiť, neboli „sankcie ako také“, ale príkazy na upustenie od protiprávneho konania spojené so zhabaním neoprávnene dosiahnutého zisku, ktoré malo predstavovať peňažnú náhradu škody, a nie trest na odstrašenie od recidívy.

66. Je pravda, že v tomto rozsudku Európsky súd pre ľudské práva tiež zdôraznil, že niektoré druhy monopolistického správania môžu byť dovolené, ak sa preukáže, že slúžia všeobecnému prospechu (túto možnosť pripúšťa článok 81 ods. 3 ES, prinajmenšom teoreticky, aj v prípade zakázaných dohôd o určovaní cien a rozdelení trhov), zatiaľ čo skutočne trestné správanie zvyčajne nie je predmetom takého utilitaristického odôvodnenia; a že sloboda trhovej súťaže je relatívna hodnota závislá od situácie, ktorej porušenia nie sú samy o sebe nesprávne. Pokiaľ však ide o prvú z týchto úvah, musím uviesť – pri všetkej úcte k Európskemu súdu pre ľudské práva –, že nie je ťažké nájsť jednoznačne trestné správanie, ktoré môže byť za určitých okolností dovolené. Držba strelných zbraní môže byť vo všeobecnosti trestným činom, ale v niektorých prípadoch môže byť dovolená na ochranu verejnosti; predaj niektorých omamných látok

22 — Netreba rozhodnúť o tom, či – ako bolo uvedené na pojednávaní – je toto morálne odsúdenie väčšie ako morálne odsúdenie spojené s daňovými únikmi, aj keď samotná skutočnosť, že táto otázka bola vznesená, vytvára nelichotivý obraz o podnikateľskej morálke.

23 — Nepovažujem za potrebné zaoberať sa tvrdeniami skupiny KME, ktoré sa týkajú podstatného nárastu pokút ukladaných Komisiou v ostatných rokoch; povahu deliktu totiž nevymedzuje závažnosť *skutočne* uložených sankcií, ale rozsah sankcií, ktoré *možno* uložiť.

24 — V usmerneniach sa hovorí o „cieľoch sledovaných penalizáciou porušení“ a o stanovení pokuty „na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok.“

25 — Rozhodnutie tretej komory z 3. júna 2004 o prípustnosti sťažností č. 69042/01, 69050/01, 69054/01, 69055/01, 69056/01 a 69058/01, OOO Neste St Petersburg a i. v. Rusko.

môže byť vo všeobecnosti trestným činom, ale môže byť dovolený na vymedzené lekárske účely, atď. A pokiaľ ide o druhú úvahu, určovanie cien a rozdelenie trhov majú dôsledky pre spotrebiteľa, a teda pre celú spoločnosť, ktoré značne presahujú rámec „obmedzovania slobody súťaže“, ktoré má vplyv na podnikateľskú obec.

67. Hoci teda konanie týkajúce sa uloženia pokút v prejednávanej veci patrí na účely EDĽP (a Charty) do oblasti trestného práva, súhlasím s tým, že, ako sa uvádza v rozsudku Jussila, [26] toto konanie „sa odlišuj[e] od tvrdého jadra trestného práva; v dôsledku toho sa trestnoprávne záruky nebudú nevyhnutne uplatňovať v celom rozsahu.“ Z toho najmä vyplýva, že môže byť zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 EDĽP, ak trestnoprávne sankcie neuloží v prvom stupni „nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom“, ale správny alebo mimosúdny orgán, ktorý sám nespĺňa požiadavky tohto ustanovenia, pokiaľ rozhodnutie tohto orgánu podlieha následnému preskúmaniu súdnym orgánom, ktorý má úplnú právomoc a spĺňa tieto požiadavky. [27] Inak povedané musí byť jasné, že dostupné opravné prostriedky umožnia odstrániť akékoľvek nedostatky, ku ktorým došlo v prvostupňovom konaní. [28]

68. Trojaká úloha Komisie ako vyšetrovateľa, prokurátora a orgánu, ktorý prijíma rozhodnutia, v konaniach týkajúcich sa uplatňovania súťažného práva je predmetom značnej kritiky a KME vo svojom odvolaní na niektoré tieto kritické poznámky poukázala. [29] Aj keď však môžu existovať presvedčivé dôvody, ktoré odôvodňujú záver, že Komisia z tohto hľadiska nie je „nezávislým a nestranným orgánom zriadeným zákonom“, takéto úvahy podľa môjho názoru pre toto odvolacie konanie v skutočnosti nie sú relevantné. Argumentácia skupiny KME totiž nie je založená na nedostatkoch konania pred Komisiou, ale na údajných nedostatkoch preskúmania výsledku tohto konania Všeobecným súdom. Skutočnosť, že Komisia je správny orgán a nemusí byť schopná počas konania úplne oddeliť svoje tri úlohy, [30] v tomto odvolacom konaní nie je sporná. Sporné je, či Všeobecný

26 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 20 vyššie, bod 43 rozsudku, v ktorom je citovaný rozsudok z 27. februára 1992, Société Stenuit v. Francúzsko, séria A č. 232-A, s osobitným zreteľom na súťažné právo.

27 — Pozri tiež rozsudok ESĽP Albert a Le Compte v. Belgicko z 10. februára 1983, bod 29, séria A č. 58.

28 — Pozri rozsudok ESĽP Belilos v. Švajčiarsko z 29. apríla 1988, bod 68, séria A č. 132.

29 — KME cituje napríklad SLATER, D. et al.: *Competition law proceedings before the European Commission and the right to a fair trial: no need for reform?*, GCLC Working Paper 04/08; a WISKING, S.: *Does the European Commission Provide Parties with a Proper Opportunity to be Heard on the Level of Fines?*, GCP – The Online Magazine for Global Competition Policy [vydanie z júna 2009(2)].

30 — Aj keď treba uznať, že v rôznych obdobiach boli prijaté opatrenia na zabezpečenie väčšej miery oddelenia funkcií, pričom najvýznamnejším príkladom je zrejme rozhodnutie o vymenovaní nezávislého úradníka povereného vypočutím, ktorý predsedá vypočutiu namiesto riaditeľa riaditeľstva vedúceho vyšetrovanie, ktorý predtým vykonával túto funkciu (pozri jedenástu správu Komisie o politike hospodárskej súťaže z roku 1981, bod 26).

súd vykonal „úplnú právomoc“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. [31]

69. Európsky súd pre ľudské práva vymedzil „úplnú právomoc“ v tomto zmysle tak, že zahŕňa „právomoc zrušiť rozhodnutie podriadeného orgánu z akýchkoľvek dôvodov, tak z hľadiska skutkových, ako aj právnych otázok.“ Súdny orgán, ktorý má vykonať preskúmanie, „musí mať najmä právomoc preskúmať všetky skutkové a právne otázky relevantné pre spor, o ktorom rozhoduje.“ [32] Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že na určenie, či má druhostupňový súd „úplnú právomoc“ alebo či poskytuje „dostatočné preskúmanie“ na nápravu chýbajúcej nezávislosti orgánu, ktorý rozhodoval v prvom stupni, je potrebné prihliadať na také faktory, ako je „predmet rozhodnutia napadnutého odvolaním, spôsob prijatia tohto rozhodnutia a obsah sporu, vrátane uplatnených a skutočných odvolacích dôvodov.“ [33]

70. Zastávam názor, že sotva možno pochybovať o tom, že „neobmedzená právomoc“, ktorú Všeobecnému súdu priznáva článok 229 ES a článok 17 nariadenia č. 17, spĺňa tieto požiadavky, pokiaľ ide o odvolania proti výške uloženej pokuty, aj keď, ako tvrdí Komisia, ide o pojem odlišný od kritéria „úplnej právomoci“ stanoveného Európskym súdom pre ľudské práva, ktoré treba chápať tak, že zahŕňa napríklad aj odvolania proti samotnému konštatovaniu porušenia (ktoré Všeobecný súd môže posudzovať a posudzuje – hoci len v obmedzenom rozsahu –, ak je táto otázka základom prejednávanej veci). V tomto konaní však ide len o odvolanie proti výške pokuty a budem sa zaoberať len touto otázkou. V tejto súvislosti podľa môjho názoru neobmedzená právomoc zrušiť, znížiť alebo zvýšiť pokutu bez obmedzenia druhu odvolacích dôvodov (skutkových alebo právnych), na základe ktorých možno túto právomoc vykonávať, musí – aspoň teoreticky – nevyhnutne poskytovať záruku, ktorú vyžaduje článok 6 EDĽP.

71. Môže však vzniknúť otázka, či Všeobecný súd v konkrétnej veci skutočne primerane vykonal túto právomoc, a práve na túto otázku poukázala KME v tomto konaní.

72. Je to oprávnená otázka, ale jej posúdenie musí byť podľa môjho názoru založené na viacerých všeobecných i osobitných obmedzeniach a spôsob jej vznesenia treba preskúmať z hľadiska niektorých kritických poznámok Komisie.

31 — To isté by platilo aj prípade, ak by sa konanie týkalo výlučne „civilného“ sporu (pozri napríklad rozsudok ESĽP Obermeier v. Rakúsko z 28. júna 1990, body 67 a 70, séria A č. 179), akým by bol aj administratívnoprávny spor.

32 — Pozri rozhodnutie ESĽP Valico S.r.l. v. Taliansko z 21. marca 2006, sťažnosť č. 70074/01, ESĽP 2006-III, s. 20 a tam citovanú judikatúru.

33 — Pozri rozsudok ESĽP Crompton v. Spojené kráľovstvo z 27. októbra 2009, sťažnosť č. 42509/05, bod 71 a tam citovanú judikatúru.

73. V prvom rade zastávam názor, že najväčší význam má spôsob, akým Všeobecný súd skutočne vykonal svoje preskúmanie, pričom spôsob, akým toto preskúmanie opísal, je druhoradý. Z jeho odkazov na mieru voľnej úvahy, voľby alebo priestoru, ktorým Komisia disponuje, teda ešte nemožno vyvodiť záver, že Všeobecný súd nesplnil svoju povinnosť posúdiť v nadväznosti na argumentáciu skupiny KME spôsob stanovenia pokuty. Z použitia spojenia „v rámci svojej neobmedzenej právomoci" naopak tiež nemožno vyvodiť záver, že Všeobecný súd vykonal svoju právomoc týkajúcu sa posúdenia skutočne primerane. Každé posúdenie treba skúmať na základe jeho skutočného obsahu.

74. Z toho vyplýva, že bez ohľadu na rozsah právomoci Všeobecného súdu je konanie pred ním vo svojej podstate kontradiktórne. Zo znenia článku 6 EDĽP ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplýva požiadavka, aby „nezávislý a nestranný súd" z úradnej povinnosti skúmal otázky, na ktoré účastníci konania nepoukázali. Z judikatúry Súdneho dvora síce vyplýva, že niektoré otázky týkajúce sa kogentných noriem (ktoré v podstate súvisia s procesnými zárukami) sa musia skúmať z úradnej povinnosti, ale v ostatných prípadoch výkon neobmedzenej právomoci Všeobecného súdu treba posudzovať z hľadiska obsahu tvrdení, o ktorých má rozhodnúť.

75. Napriek tomu poznamenávam, že Všeobecný súd požiadal Komisiu, aby mu predložila viaceré dokumenty založené v jej správnom spise, a že Komisia mu na základe tejto žiadosti predložila vyše 500 strán. To prinajmenšom nasvedčuje záveru, že preskúmanie bolo dostatočne *dôkladné*, aby zodpovedalo požiadavkám EDĽP a Charty. Na základe samotného rozsudku však treba overiť, či toto preskúmanie bolo *náležité*. Inak povedané bolo obmedzené len na overenie, či Komisia neprekročila medze svojej voľnej úvahy, alebo Všeobecný súd skúmal (na základe návrhov skupiny KME) aj posúdenie, ktoré Komisia vykonala v týchto medziach?

76. Teraz sa budem zaoberať dvoma konkrétnymi výhradami Komisie voči tvrdeniam skupiny KME.

77. Formálna výhrada, ktorú Komisia vzniesla až na pojednávaní, sa týka toho, že návrh skupiny KME v prvostupňovom konaní bol výslovne založený len na článku 230 ES, a nie na článku 229 ES. Tým Komisia zrejme chcela naznačiť, že KME ani nežiadala Všeobecný súd, aby vykonal svoju neobmedzenú právomoc, a preto nebola oprávnená namietať proti tomu, že túto právomoc údajne nevykonal.

78. Toto tvrdenie ako také nepovažujem za závažné. Odkaz na článok 230 ES je uvedený iba v názve návrhu. Zo samotnej skutočnosti, že KME požiadala o zníženie svojej pokuty,

jasne vyplýva, že žiadala Všeobecný súd o vykonanie neobmedzenej právomoci v súvislosti so sankciami, a nielen o samotné preskúmanie zákonnosti. Ak by bolo pre navrhovateľku priaznivé, takéto preskúmanie by mohlo viesť iba k zrušeniu pokuty, pričom Komisia by musela uložiť novú pokutu v súlade s odôvodnením rozsudku. V celom návrhu však KME trvá na znížení pokuty, o ktorom Všeobecný súd mohol rozhodnúť len na základe článku 229 ES a článku 17 nariadenia č. 17.

79. Na druhej strane treba mať na zreteli skutočnosť, že KME osobitne nepožiadala Všeobecný súd, aby stanovil výšku pokuty odznova, ale aby ju upravil vzhľadom na namietané vady sporného rozhodnutia.

80. Druhá výhrada Komisie je podľa môjho názoru závažnejšia. Komisia v podstate tvrdí, že bez ohľadu na presvedčivosť tvrdení, ktoré uviedla KME v prospech dôkladného výkonu neobmedzenej právomoci Všeobecného súdu v takých prípadoch, o aký ide v prejednávanej veci, KME neoznačila konkrétnu mieru preskúmania, ktorá sa mala dodržať, alebo pasáže napadnutého rozsudku, v ktorých táto miera nebola dodržaná.

81. V tejto otázke súhlasím s Komisiou. Piaty odvolací dôvod skupiny KME je prezentovaný skôr ako všeobecná kritika celého systému uplatňovania súťažného práva EÚ a úlohy Všeobecného súdu v rámci tohto systému a nie ako označenie konkrétnych pochybení v napadnutom rozsudku, ktorých sa dopustil Všeobecný súd. Podľa ustálenej judikatúry však v odvolaní musia byť presne uvedené napádané časti rozsudku, ktorého zrušenia sa odvolateľ domáha, ako aj právna argumentácia, o ktorú sa tento návrh osobitne opiera. [34]

82. Zistenie takého nedostatku odvolacieho dôvodu by spravidla viedlo k jeho zamietnutiu pre neprípustnosť. Podľa môjho názoru však takýto prístup nie je v prejednávanej veci celkom vhodný. Je pravda, že piaty odvolací dôvod skupiny KME ako samostatná argumentácia neposkytuje Súdnemu dvoru dostatočne presné informácie, aby mohol rozhodnúť, či a do akej miery Všeobecný súd mohol konkrétne porušiť svoju povinnosť vykonať náležité preskúmanie. Napriek tomu toto tvrdenie možno použiť ako doplňujúce kritérium pri posudzovaní ostatných odvolacích dôvodov – ako ho použila Komisia vo svojom vyjadrení v rámci skúmania druhého, tretieho a štvrtého odvolacieho dôvodu.

83. Preto navrhujem, aby sa piaty odvolací dôvod neposudzoval ako samostatná

34 — Z najnovšej judikatúry pozri napríklad rozsudok zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, Zb. s. I-9555, bod 24.

argumentácia, ale aby sa na tvrdenia uvedené v súvislosti s ním prihliadalo pri skúmaní prvých štyroch odvolacích dôvodov. Svoju analýzu však obmedzím – ako som už uviedla – na spôsob, akým Všeobecný súd skutočne preskúmal žalobné dôvody uplatnené v konaní pred ním, pričom formulácie použité pri opise tohto preskúmania budem v tejto súvislosti považovať iba za orientačné.

61 Pokiaľ ide najskôr o rozdielne zaobchádzanie s dotknutými podnikmi, v odôvodnení, ktoré Komisia v tejto súvislosti uviedla v napadnutom rozhodnutí, sa spomína najmä záujem na tom, aby sa zohľadnila, konkrétna váha každého podniku, a teda aj skutočný účinok ich protiprávneho konania na hospodársku súťaž' (odôvodnenie č. 322 napadnutého rozhodnutia). Treba však zdôrazniť, že k rozdielnemu zaobchádzaniu podľa podielov na dotknutom trhu, aké je opísané v odôvodneniach č. 326 až 329 napadnutého rozhodnutia, je Komisia oprávnená pristúpiť aj bez dôkazu o skutočnom dopade porušenia na trh.

Prvý odvolací dôvod: skutočný dopad na trh

Relevantné časti napadnutého rozsudku

84. Pri posudzovaní prvého žalobného dôvodu skupiny KME (neprimerané zohľadnenie skutočného dopadu kartelu na trh) Všeobecný súd najprv pripustil ako dôkazy tri ekonometrické štúdie, ktoré predložila KME, a následne uviedol tieto zistenia:

„60 … žalobkyne… spochybňujú tak hodnotenie závažnosti porušenia Komisiou (pozri body 12 a 13 vyššie), ako aj rozdielne zaobchádzanie, ku ktorému Komisia pristúpila na základe trhových podielov dotknutých podnikov (pozri bod 16 vyššie).

62 Z judikatúry totiž vyplýva, že podiel každého z dotknutých podnikov na trhu, ktorý bol predmetom reštriktívneho postupu, predstavuje objektívne kritérium, ktoré udáva spravodlivú mieru zodpovednosti každého z nich, pokiaľ ide o potenciálnu škodlivosť uvedeného postupu pre riadnu hospodársku súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, bod 197).

63 Rovnako pokiaľ ide o posúdenie závažnosti porušenia, treba uviesť, že aj keby Komisia nepreukázala, že kartel mal

skutočný dopad na trh, nemalo by to vplyv na kvalifikáciu porušenia ako ‚veľmi závažného', a teda ani na výšku pokuty.

64 V tomto ohľade treba konštatovať, že zo systému Spoločenstva v oblasti sankcií za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, tak ako bol zavedený nariadením č. 17 a vyložený judikatúrou, vyplýva, že kartely si už z dôvodu svojej povahy zasluhujú najprísnejšie pokuty. Ich prípadný skutočný dopad na trh, najmä otázka, nakoľko obmedzenie hospodárskej súťaže viedlo k vyššej cene na trhu, než aká by prevládala, pokiaľ by kartel neexistoval, nie je rozhodujúcim kritériom na určenie úrovne pokút (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, body 120 a 129; zo 17. júla 1997, Ferriere Nord/Komisia, C-219/95 P, Zb. s. I-4411, bod 33; zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, body 68 až 77, a z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, body 129 a 130; rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 225; pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mischo k rozsudku Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Mo och Domsjö/Komisia, C-283/98 P, Zb. s. I-9855, I-9858, body 95 až 101).

65 Treba dodať, že z usmernení vyplýva, že dohody alebo zosúladené postupy, ktorých predmetom je tak ako v prejednávanej veci predovšetkým určovanie cien a rozdelenie zákazníkov, môžu byť kvalifikované ako ‚veľmi závažné' už na základe svojej povahy, a to bez toho, aby bolo nevyhnutné charakterizovať takéto správania konkrétnym dopadom alebo geografickým rozsahom. Tento záver je podporený skutočnosťou, že zatiaľ čo opis ‚závažných' porušení výslovne spomína dopad na trh a účinky v rozsiahlych oblastiach spoločného trhu, v opise ‚veľmi závažných' porušení naopak nie je nijaká zmienka o požiadavke skutočného dopadu na trh, či spôsobení účinkov v konkrétnej geografickej oblasti (rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, bod 150).

66 Len pre úplnosť treba dodať, že Súd prvého stupňa sa domnieva, že Komisia z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázala skutočný dopad kartelu na dotknutý trh.

67 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že predpoklad žalobkýň, podľa ktorého je Komisia povinná, pokiaľ na stanovenie výšky pokuty využije skutočný dopad kartelu, vedecky preukázať existenciu hmatateľného hospodárskeho dopadu na trh a príčinnej súvislosti medzi

dopadom a porušením, už bol v judikatúre odmietnutý.

68 Súd prvého stupňa totiž opakovane rozhodol, že skutočný dopad kartelu na trh treba považovať za dostatočne preukázaný, ak je Komisia schopná poskytnúť konkrétne a dôveryhodné údaje, z ktorých s primeranou pravdepodobnosťou vyplýva, že kartel mal dopad na trh (pozri najmä rozsudky Súdu prvého stupňa Scandinavian Airlines System/Komisia, už citovaný v bode 36 vyššie, bod 122; z 27. septembra 2006, Archer Daniels Midland/Komisia, T-59/02, Zb. s. II-3627, body 159 až 161; Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, Zb. s. II-3435, body 153 až 155; Archer Daniels Midland/Komisia, T-329/01, Zb. s. II-3255, body 176 až 178; Roquette Frères/Komisia, T-322/01, Zb. s. II-3137, body 73 až 75).

69 V tomto ohľade treba poznamenať, že žalobkyne nespochybňovali vecnú správnosť skutkových zistení opísaných v bode 13 vyššie, na ktorých Komisia založila svoj záver o existencii skutočného dopadu kartelu na trh, a to skutočnosť, že v období slabého dodržiavania kolúznej dohody ceny klesali a v ostatných obdobiach výrazne rástli, ďalej uskutočňovanie systému výmeny údajov o objeme predaja a úrovni cien, výrazný celkový podiel všetkých členov kartelu na trhu a skutočnosť, že príslušné trhové podiely členov kartelu ostali po celú dobu trvania porušenia pomerne stabilné. Žalobkyne len uviedli, že tieto skutočnosti nedokazujú, že predmetné porušenie malo skutočný dopad na trh.

70 Z judikatúry však vyplýva, že je legitímne, aby Komisia z údajov uvedených v predchádzajúcom bode vyvodila, že porušenie malo skutočný dopad na trh (pozri v tomto zmysle rozsudky Jungbunzlauer/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 159; Roquette Frères/Komisia, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 78; z 27. septembra 2006, Archer Daniels Midland/Komisia, T-59/02, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 165; Archer Daniels Midland/Komisia, T-329/01, už citovaný v bode 68 vyššie, bod 181; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. decembra 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Zb. s. II-5169, body 285 až 287).

71 Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, že spis obsahuje príklady nedodržiavania kolúznych dohôd, treba poukázať na skutočnosť, že dopad na trh nemožno vylúčiť len na základe toho, že dohody neboli vždy členmi kartelu dodržiavané (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého

stupňa, Groupe Danone/Komisia, už citovaný v bode 65 vyššie, bod 148).

72 Nemožno prijať ani argumenty, ktoré žalobkyne zakladajú na svojom vlastnom správaní. Skutočné správanie určitého podniku, tak ako ho tento podnik sám opisuje, je totiž na účely hodnotenia dopadu kartelu na trh irelevantné a zohľadniť možno len účinky porušenia ako celku (rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, T-224/00, Zb. s. II-2597, bod 167). Rovnako nemožno Komisii vytýkať, že v odôvodnení č. 303 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že úvodná správa nemôže vyvrátiť jej závery o skutočných účinkoch porušenia na trh. Ekonometrická analýza, ktorú táto správa obsahuje, sa totiž venuje len číselným údajom, ktoré sa týkajú žalobkýň.

73 S ohľadom na všetky predchádzajúce úvahy teda treba tento žalobný dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

74 V rámci svojej neobmedzenej právomoci a vo svetle predchádzajúcich úvah sa Súd prvého stupňa ďalej domnieva, že nie je

vhodné spochybňovať spôsob, akým Komisia posúdila východiskovú sumu pokuty stanovenú na základe závažnosti.“

Zhrnutie tvrdení účastníkov konania

Odvolanie skupiny KME

85. KME napáda záver Všeobecného súdu, podľa ktorého Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že kartel mal dopad na trh a mohla tento dopad vziať do úvahy pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty. Podľa usmernení bola Komisia povinná zohľadniť tri skutočnosti, vrátane „skutočného dopadu na trh, pokiaľ ho možno zmerať.“ V dôsledku toho mohla zohľadniť takýto skutočný dopad iba v prípade a v rozsahu, v akom bola schopná tento dopad preukázať a kvantifikovať. Nemala byť oprávnená – pod rúškom kritéria „primeranej pravdepodobnosti“ stanoveného v rozsudku Roquette Frères [35] – využiť domnienky, ktoré jej umožnili vziať dopad na trh do úvahy aj v prípade, ak nebola schopná preukázať existenciu alebo rozsah tohto

35 — Citovaný v bode 68 napadnutého rozsudku, bod 73.

dopadu v súlade s usmerneniami. Pripustenie použitia takýchto domnienok vylučuje akúkoľvek možnosť rozlišovania porušení podľa ich dopadu na trh. Judikatúra uvedená v bodoch 68 a 70 napadnutého rozsudku je zjavne nesprávna.

86. Okrem toho, ak jeden z členov kartelu predloží ekonometrické dôkazy o tom, že kartel ako celok nemal nijaký dopad na trhové ceny, a ostatní členovia uvedú podobné tvrdenia, Komisia by nemala byť oprávnená odmietnuť tieto dôkazy a skonštatovať, že porušenie malo takýto dopad – a vziať do úvahy tento faktor pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty podľa usmernení –, iba na základe nepriamych dôkazov, aké sú spomenuté v bode 69 napadnutého rozsudku. V takom prípade by Komisia mala predložiť priame dôkazy o tom, že kartel skutočne mal dopad na trh.

87. Ekonometrické dôkazy, ktoré predložila KME, boli založené na komplexných údajoch získaných zo všetkých informácií o faktúrach a zákazníkoch, ktoré mala k dispozícii, za viac ako desať rokov a preukazovali, že i) kartel nemal nijaký štatisticky významný dopad na ceny účtované skupinou KME a ii) táto analýza sa vzťahovala na kartel ako celok. Neexistenciu dopadu potvrdzovali dôkazy založené v spise týkajúcom sa porušovania kartelových dohôd rôznymi členmi. Napokon neexistenciu ujmy pre konečných používateľov potvrdzovala skutočnosť, že predmetné rúry predstavovali iba okolo 2 % maloobchodnej ceny konečných výrobkov, do ktorých sa montovali.

88. Z právneho hľadiska mala Komisia predložiť priame opačné dôkazy založené na objektívnych ekonomických faktoroch týkajúcich sa relevantného trhu a ekonomických súvislostí, ktoré by preukazovali existenciu a rozsah údajného dopadu na trh; Komisia nebola oprávnená konštatovať, že kartel mal dopad na trh, iba na základe nepriamych dôkazov, na ktorých bolo založené sporné rozhodnutie.

89. Napadnutý rozsudok je tiež nelogicky a neprimerane odôvodnený. Všeobecný súd pri vecnom posudzovaní tvrdenia skupiny KME, že ekonometrické dôkazy, ktoré poskytla, preukazujú neexistenciu akéhokoľvek dopadu na trh, i) poukázal len na úvodnú správu, podľa ktorej kartel nemal nijaký dopad na ceny skupiny KME, a teda ii) nezohľadnil dve nasledujúce správy, z ktorých vyplýval záver, že kartel ako celok nemal nijaký dopad na trh, a iii) napokon zamietol tvrdenie skupiny KME z dôvodu, že ekonometrické dôkazy nepreukázali, že kartel ako celok nemal nijaký dopad na trh. Inak povedané Všeobecný

súd síce pripustil dôkazy, ktoré preukazovali neexistenciu dopadu na trh, avšak zamietol tvrdenie skupiny KME z dôvodu, že takéto dôkazy neposkytla – čím zjavne skreslil skutočnosti a dôkazy, ktoré mu boli predložené.

90. Tým, že nezistil právne pochybenia, ktorých sa dopustila Komisia, Všeobecný súd porušil právo EÚ. KME preto tvrdí, že Súdny dvor by mal znovu stanoviť východiskovú sumu pokuty, pričom by mal z výpočtu vylúčiť faktor dopadu na trh.

s rozdielnym zaobchádzaním s podnikmi podieľajúcimi sa na karteli konštatoval, že aj bez dôkazov o skutočnom dopade na trh bola Komisia oprávnená rozlišovať tieto podniky podľa ich podielov na trhu; a v súvislosti so závažnosťou porušenia konštatoval, že aj v prípade, ak by Komisia nepreukázala skutočný dopad na trh, nemalo by to vplyv na kvalifikáciu porušenia ako „veľmi závažného“, a teda ani na výšku pokuty. KME dokonca neuvádza ani jedno z týchto zásadných konštatovaní, ktorých sa teda odvolanie netýka. Jej výhrady voči doplňujúcemu konštatovaniu uvedenému len pre úplnosť nemôžu viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku.

Vyjadrenie Komisie

91. Komisia po prvé tvrdí, že tento odvolací dôvod je irelevantný, pretože smeruje proti nepodstatnému doplňujúcemu odôvodneniu.

93. Po druhé Komisia tvrdí, že tento odvolací dôvod je neprípustný, pretože smeruje proti skutkovému posúdeniu.

92. Konštatovanie, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že kartel mal skutočný dopad na trh, bolo uvedené výslovne len pre úplnosť. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že rozsudok nemožno zrušiť na základe námietky, ktorá smeruje iba priamo proti takému konštatovaniu. Všeobecný súd konštatoval, že obe časti sporného rozhodnutia, pre ktoré bol podľa tvrdení skupiny KME relevantný skutočný dopad na trh, boli odôvodnené bez ohľadu na to, či bolo možné takýto dopad preukázať. Všeobecný súd v súvislosti

94. KME iba tvrdí, že Všeobecný súd i) nesprávne konštatoval, že Komisia bola oprávnená vyvodiť skutočný dopad na trh z dôkazov uvedených v bode 69 rozsudku; ii) mal v bode 71 pripísať väčší význam dôkazom, ktoré podľa skupiny KME svedčia o neexistencii dopadu na trh a o nedodržiavaní kartelu

zo strany jeho členov; iii) mal v bode 72 pripísať väčší význam ekonometrickým štúdiám, ktoré podľa skupiny KME svedčia o neexistencii štatisticky významného dopadu; a iv) mal vyžadovať „priame dôkazy“ o existencii a rozsahu akéhokoľvek dopadu.

95. Súdny dvor však nemá právomoc zisťovať skutkový stav a v zásade ani skúmať dôkazy, z ktorých Všeobecný súd vychádzal. Iba Všeobecnému súdu prináleží posúdiť hodnotu dôkazov, pokiaľ boli riadne obstarané a pokiaľ boli dodržané príslušné pravidlá a zásady. Pokiaľ nedošlo k skresleniu jasného významu dôkazov, toto posúdenie nepodlieha preskúmaniu Súdnym dvorom.

96. Dôkazy o skutočnom dopade, na ktorých je založené sporné rozhodnutie, a závery vyvodené z týchto dôkazov boli podrobne rozobraté v konaní pred Všeobecným súdom, ktorý tieto dôkazy zhrnul v bode 69 svojho rozsudku a v bode 70 dospel k záveru, že Komisia bola oprávnená vyvodiť záver, že kartel mal skutočný dopad na trh, pričom v bodoch 71 a 72 zamietol argumentáciu skupiny KME, podľa ktorej toto konštatovanie spochybňovali iné skutočnosti.

97. Okrem tohto, že argumentácia skupiny KME bola založená iba na jej vlastnom správaní, navyše ekonometrické štúdie, ktoré poskytla, boli zásadne spochybnené viacerými otázkami, ktoré boli podrobne rozobraté v konaní pred Všeobecným súdom. Všeobecný súd nebol povinný rozhodnúť o týchto otázkach, pretože v každom prípade zamietol argumentáciu skupiny KME, ale Komisia ich zhrnula takto.

98. Cieľom týchto štúdií bolo vyvodiť závery o dopade kartelu na základe porovnania cien, o ktorých nebolo sporné, že boli predmetom kartelovej dohody, s cenami v „súťažných“ obdobiach a/alebo krajinách. Toto porovnanie však zahŕňalo mnohé oblasti, pre ktoré existovali priame dôkazy o kartelovom správaní. Jedna dohoda o cenách sa týkala konkrétnych zvýšení cien v uvedených krajinách a zvýšenia cien o 8 % vo „všetkých neuvedených krajinách“, z čoho vyplýva, že celý predaj skupiny KME bol predmetom kartelovej dohody a neexistovali nijaké „súťažné krajiny“ na vykonanie porovnania.

99. V každom prípade zo skúmania štatistických výpočtov vyplynulo, že uvedené výsledky tiež zodpovedali zvýšeniam cien v rámci kartelu. Model použitý skupinou KME nemohol vylúčiť priemerné zvýšenie cien o 10,5 % za rok a preukázal, že ceny spoločnosti KME Germany sa počas celej doby uplatňovania kartelu zvyšovali v priemere o 29,9 % za rok.

Pokiaľ ide o iné otázky, štúdie viedli k nezvyčajným výsledkom, ktoré KME nebola schopná vysvetliť.

100. Všeobecný súd teda riadne preskúmal dôkazy uvedené v spornom rozhodnutí na preukázanie skutočného dopadu, ako aj všetky tvrdenia skupiny KME spochybňujúce tento záver. Na základe konkrétnych, vierohodných a primeraných dôkazov, ktoré značne prekračovali rámec vykonávania cenových dohôd, Všeobecný súd dospel k záveru, že bol preukázaný skutočný dopad na trh.

101. Po tretie Komisia tvrdí, že konštatovania Všeobecného súdu boli primerane odôvodnené.

102. Tvrdenie skupiny KME – podľa ktorého boli úvahy Všeobecného súdu nelogické a neprimerané, pokiaľ ide o konštatovanie, že ekonometrické dôkazy skupiny KME nepreukázali, že porušenie ako celok nemalo nijaký dopad na trh, pričom poukázal na úvodnú správu, ktorá sa týkala iba cien skupiny KME, ale nespomenul dve doplňujúce správy, ktoré sa týkali kartelu ako celku – je založené na nesprávnom výklade bodu 72 rozsudku.

103. V konaní pred Všeobecným súdom KME tvrdila, že uskutočnené štúdie týkajúce sa jej vlastných cien preukázali, že kartel nemal skutočný dopad na trh. Tak úvodná štúdia (ktorú zohľadnila Komisia v spornom rozhodnutí), ako aj dve doplňujúce štúdie (predložené v konaní pred Všeobecným súdom) sa však týkali iba predaja skupiny KME. V bode 72 svojho rozsudku Všeobecný súd zamietol tvrdenie skupiny KME v rámci vlastného nezávislého posúdenia skutkového stavu a dôkazov, pričom zdôraznil, že správanie jedného podniku nie je relevantné pre posúdenie dopadu kartelu ako celku. Tieto úvahy nie sú vôbec nekonzistentné.

104. Význam skúmania dopadu kartelu ako celku je v prejednávanej veci zrejmý. V prvostupňovom konaní Komisia zdôraznila skutočnosť, že kartel zahŕňal systém rozdeľovania zákazníkov a mechanizmus, v rámci ktorého boli členovia kartelu pred rokovaním so zákazníkom povinní kontaktovať vedúci subjekt na trhu v každej krajine a spýtať sa ho, aké množstvo môžu predať za akú cenu. Údaje týkajúce sa cien uplatňovaných skupinou KME teda nemôžu odôvodniť závery týkajúce sa cien uplatňovaných inými členmi kartelu – napríklad v prípadoch, keď sa KME nepokúšala predávať svoje výrobky zákazníkom na základe dohody o rozdelení zákazníkov. KME uviedla, že takéto dohody nedodržiavala, ale na to, aby boli jej ekonometrické štúdie v tejto súvislosti relevantné, by musela preukázať porušovanie týchto dohôd vo vzťahu

ku každému zákazníkovi pridelenému inému členovi kartelu. KME sa o to v konaní pred Komisiou alebo Všeobecným súdom ani len nepokúsila.

105. Posledná veta bodu 72 napadnutého rozsudku odkazuje len na úvodnú správu, pretože KME tvrdila, že Komisia v spornom rozhodnutí nemala odmietnuť relevantnosť tejto správy. Doplňujúce správy v čase prijatia sporného rozhodnutia neexistovali a nebolo možné vziať ich do úvahy. Je zrejmé, že Všeobecný súd preskúmal všetky tri ekonometrické štúdie a na základe tohto preskúmania dospel k záveru o tvrdeniach skupiny KME založených na analýze jej cien. Tieto tvrdenia boli zamietnuté z dôvodu, ktorý sa týkal všetkých troch štúdií, a to z dôvodu, že sa týkali iba cien skupiny KME.

Posúdenie

106. Prvou otázkou je, či skutočnosť, že sa Všeobecný súd stotožnil s konštatovaním Komisie, že porušenie je „veľmi závažné“, ako aj s následným stanovením východiskovej sumy pokuty zo strany Komisie, možno odôvodniť samotnou povahou porušenia (dohoda o určení cien a rozdelení trhov), bez ohľadu na dôkazy o skutočnom dopade na trh.

107. Komisia v spornom rozhodnutí stanovila východiskovú sumu na základe svojich zistení, podľa ktorých a) porušenie bolo „veľmi závažné“ vzhľadom na i) jeho povahu; ii) jeho dopad na trh a iii) geografický rozsah tohto trhu a b) podiel skupiny KME na trhu bol približne trikrát väčší ako podiel spoločností Outokumpu alebo Wieland. Komisia stanovila celkovú východiskovú sumu na 58,1 milióna eur – 35 miliónov eur pre skupinu KME a 11,55 milióna eur pre každú z ostatných dvoch spoločností.

108. KME v prvostupňovom konaní tvrdila, že tak pri posudzovaní závažnosti porušenia, ako aj pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty pre jednotlivých členov kartelu Komisia nevzala do úvahy skutočný dopad kartelu na trh; Komisia iba konštatovala, že existencia dopadu kartelu na trh bola preukázaná, ale nebolo ju možné kvantifikovať, a že východiskovú sumu možno platne stanoviť pre jednotlivých členov kartelu na základe ich podielov na trhu. KME v podstate namietala, že Komisia bola z právneho hľadiska povinná vziať do úvahy skutočný dopad kartelu na trh, pokiaľ ho bolo možné zmerať, pričom v tomto prípade ho bolo možné zmerať, a ekonometrická štúdia, ktorú predložila KME, preukázala, že tento dopad je štatisticky bezvýznamný; celková východisková suma teda mala byť stanovená na dolnej hranici príslušného rozpätia

(ktoré v prípade „veľmi závažných porušení“ začína na dvadsiatich miliónoch eur).

109. Všeobecný súd v bode 63 svojho rozsudku uviedol, že „aj keby Komisia nepreukázala, že kartel mal skutočný dopad na trh, nemalo by to vplyv na kvalifikáciu porušenia ako ‚veľmi závažného‘, a teda ani na výšku pokuty,“ pričom v bodoch 64 a 65 uviedol doplňujúce úvahy v rovnakom zmysle.

110. V tomto konaní pred Súdnym dvorom argumentácia skupiny KME smeruje primárne proti nasledujúcim konštatovaniam uvedeným v bodoch 66 až 72 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd „len pre úplnosť“ uviedol, že Komisia dostatočne preukázala skutočný dopad kartelu na trh.

111. Komisia preto tvrdí, že tento odvolací dôvod je irelevantný, pretože KME nenapadla zásadné konštatovanie uvedené v bode 63; aj keby jej argumentácia týkajúca sa skutočného dopadu na trh bola uznaná, konštatovanie o „veľmi závažnej“ povahe kartelu by tým nebolo dotknuté a rozsudok by nebolo možné zrušiť v rozsahu, v akom ním bol prvý žalobný dôvod zamietnutý.

112. Voči tejto argumentácii nemám výhrady, ale predpoklad, že KME nenapadla zásadné konštatovanie uvedené v bode 63, podľa môjho názoru nie je celkom správny.

113. Je síce pravda, že KME nenapadla konštatovanie, podľa ktorého Komisia bola oprávnená považovať porušenie za „veľmi závažné“ iba na základe jeho povahy. KME (hoci len v poznámke pod čiarou) poukazuje na to, že túto otázku v prvostupňovom konaní nespochybnila; namiesto toho tvrdila, že vzhľadom na obmedzený skutočný dopad kartelu na trh sa východisková suma pokuty mala vo všeobecnosti stanoviť na dolnej hranici rozpätia pre „veľmi závažné“ porušenia – ktorá podľa usmernení predstavuje 20 miliónov eur –, a nie na 58,1 milióna eur. Z tohto hľadiska podľa môjho názoru treba prvý odvolací dôvod skupiny KME chápať tak, že nevyhnutne (hoci je pravda, že nie tak výslovne, ako by bolo vhodné) spochybňuje konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého vzhľadom na to, že skutočný dopad kartelu na trh nemá vplyv na kvalifikáciu porušenia ako „veľmi závažného“, tento dopad nemá vplyv ani na stanovenie východiskovej sumy pokuty.

114. Pripúšťam však, že v prípade potvrdenia konštatovaní uvedených v bodoch 63 až 65 napadnutého rozsudku by spochybnenie ďalších konštatovaní uvedených v bodoch 66 až 72 ani v prípade jeho úspešnosti nemalo význam. Z úvodnej formulácie uvedenej v bode 66 [36] je zrejmé, že ďalej uvedené úvahy prekračujú rámec toho, čo Všeobecný súd považuje za dostatočné odôvodnenie. Okrem

36 — Ktorá aj napriek tomu, že v anglickej verzii môže vyvolávať určité pochybnosti, zodpovedá jednoznačnej formulácii „à titre surabondant“ použitej vo francúzskej verzii, v ktorej bol rozsudok Všeobecného súdu vyhotovený.

toho je logické, že ak si „kartely už z dôvodu svojej povahy zasluhujú najprísnejšie pokuty," bez ohľadu na ich skutočný dopad na trhové ceny, a ak Komisia pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty vychádzala z existencie a nie z presnej miery dopadu kartelu na trh, potom túto sumu nemožno spochybniť tvrdením, že tento dopad bol obmedzený.

115. Komisia tiež tvrdí, že tento odvolací dôvod je neprípustný, pretože smeruje len proti skutkovým zisteniam Všeobecného súdu.

116. Ani toto tvrdenie nepovažujem za úplne presvedčivé. Viaceré časti argumentácie skupiny KME sa skutočne týkajú skutkových zistení – najmä tie, ktoré sú uvedené v bodoch 18 až 20 a 22 odvolania a vo vyššie uvedených bodoch 87 a 89 –, ale ostatné predstavujú právnu argumentáciu, ktorá smeruje proti nedostatkom napadnutého rozsudku (hoci opäť poukazujem na to, že táto argumentácia mohla byť vhodnejšie sformulovaná). KME v podstate tvrdí, že vzhľadom na protichodné závery vyplývajúce z dostupných dôkazov Všeobecný súd nemal jednoducho umožniť Komisii, aby vychádzala z domnienok odvodených z „údajov, z ktorých s primeranou pravdepodobnosťou vyplýva, že kartel mal dopad na trh," ale mal prinajmenšom vyžadovať, aby Komisia presvedčivo vyvrátila opačné dôkazy skupiny KME. Ako som už uviedla vo vyššie uvedenom bode 113, toto tvrdenie treba vnímať ako výhradu, ktorá nesmeruje proti konštatovaniu Všeobecného súdu, že skutočný dopad kartelu na trh nemal vplyv na kvalifikáciu porušenia ako „veľmi závažného", ale že tento dopad nemal vplyv ani na stanovenie východiskovej sumy pokuty.

117. Preto nepovažujem za vhodné zamietnuť prvý odvolací dôvod ako irelevantný alebo ako neprípustný z dôvodu, že smeruje iba proti skutkovým zisteniam.

118. Na druhej strane, pokiaľ ide o právne otázky, na ktoré sa v rámci tohto odvolacieho dôvodu poukazuje, navrhujem, aby sa tento odvolací dôvod neuznal. Konštatovanie Všeobecného súdu uvedené v bode 64 rozsudku, že prípadný skutočný dopad kartelu na trh nie je rozhodujúcim kritériom na určenie úrovne pokút, má dostatočnú oporu v tam citovanej judikatúre. [37] Takýto dopad je iba jedným z mnohých faktorov – pričom nejde len o tri faktory vymenované v usmerneniach –, ktoré sa musia brať do úvahy. Pokiaľ Komisia v spornom rozhodnutí skutočne preukázala

37 — Poukazujem najmä na zhrnutie uvedené v bode 95 a nasl. návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Mischo vo veci Mo och Domsjö/Komisia, a na body 129 a 130 rozsudku Dalmine/Komisia (tieto návrhy a rozsudok sú citované v bode 64 napadnutého rozsudku citovanom v bode 84 vyššie).

určitý dopad (pričom KME túto skutočnosť nespochybňuje), mohla toto konštatovanie použiť ako jeden z faktorov, z ktorých vychádzala pri výpočte východiskovej sumy pokuty. A pokiaľ Komisia pri tomto výpočte nevychádzala z predpokladu, že tento dopad mal konkrétny rozsah – ale naopak výslovne vychádzala z toho, že tento dopad nemožno presne kvantifikovať [38] –, nemožno jej vytýkať, že tento rozsah presne neurčila, a Všeobecnému súdu tiež nemožno vytýkať, že sa stotožnil s prístupom Komisie.

119. Považujem za potrebné dodať, že ak sa podniky rozhodnú predložiť ekonometrické štúdie na podporu svojej argumentácie, Komisia je samozrejme povinná tieto dôkazy pri svojom celkovom posúdení náležite zohľadniť. Ak však Komisia tieto dôkazy v celom rozsahu neuzná, nie je povinná predložiť opačnú ekonometrickú štúdiu na preukázanie opaku.

120. Ako som uviedla vyššie v bode 83, treba ešte overiť, či preskúmanie žalobného dôvodu zo strany Všeobecného súdu prípadne nezodpovedalo kritériám, ktoré stanovuje EDĽP a Charta.

38 — Pozri najmä body 299 až 301 a 314 sporného rozhodnutia.

121. V tejto súvislosti poznamenávam, že KME zjavne nenamieta nedodržanie týchto kritérií. Ani jedna z pasáží, ktoré KME citovala v súvislosti s piatym odvolací dôvodom, nepochádza z príslušnej časti rozsudku Všeobecného súdu. V tejto časti rozsudku tiež nie sú použité formulácie, proti ktorým KME osobitne namieta, čiže formulácie, ktoré odkazujú na voľnú úvahu Komisie.

122. Okrem toho zastávam názor, že Všeobecný súd sa zaoberal prvým žalobným dôvodom tak, ako ho uplatnila KME.

123. Argumentácia skupiny KME bola v podstate založená na tvrdení, že Komisia bola na základe svojich vlastných usmernení povinná buď zmerať skutočný dopad kartelu na trh a vychádzať z takto zisteného rozsahu, alebo dopad kartelu na trh vôbec nezohľadniť. Všeobecný súd sa zaoberal týmto tvrdením a tiež – hoci to považoval za nadbytočné – posúdil tak dôkazy, ktoré mala k dispozícii Komisia, ako aj neskoršie ekonometrické správy, ktoré predložila KME, pričom dospel k záveru, že Komisii nemožno vytýkať, že sa odvolávala na dopad na trh a že z neho vychádzala pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty. Hoci teda bolo možné poukázať aj na iné otázky – napríklad pokiaľ ide o prípadné vysvetlenie, prečo bola celková východisková suma 58,1 milióna eur, a nie

20 miliónov eur alebo 100 miliónov eur –, tieto otázky neboli vznesené a Všeobecný súd sa zaoberal otázkami, ktoré boli vznesené, spôsobom, ktorý vôbec nenasvedčuje tomu, že Všeobecný súd nevykonal svoju úplnú právomoc, ako to vyžaduje EDĽP.

125. V bodoch 86 až 89 svojho rozsudku Všeobecný súd poznamenal, že Komisia bola pri určovaní závažnosti porušenia na účely stanovenia východiskovej sumy pokuty oprávnená, no nie povinná zohľadniť veľkosť trhu; že v tomto prípade to urobila, hoci veľkosť trhu bola iba jedným z faktorov, na ktoré prihliadala; a že bolo preto potrebné posúdiť, či Komisia pochybila, keď v tejto súvislosti vzala do úvahy aj cenu medi. Záver Všeobecného súdu je uvedený v bodoch 91 až 94 rozsudku:

Druhý odvolací dôvod: veľkosť trhu

Relevantné časti napadnutého rozsudku

124. V spornom rozhodnutí Komisia do výpočtu veľkosti relevantného trhu zahrnula aj cenu medi použitej na výrobu rúr. KME v prvostupňovom konaní tvrdila, že takýto výpočet nezohľadňuje skutočnú situáciu na trhu. Nákupcovia rúr totiž sami určujú cenu medi, ktorá sa má použiť, a táto cena, ktorá predstavuje približne dve tretiny konečnej ceny rúr, sa na nich jednoducho prenáša. Reálna ekonomická váha trhu bola obmedzená na maržu za spracovanie, ktorá predstavuje približne jednu tretinu hodnoty vo výške 288 miliónov eur použitej v spornom rozhodnutí.

„91 … neexistuje nijaký platný dôvod, pre ktorý by sa obrat na relevantnom trhu mal počítať bez zahrnutia určitých výrobných nákladov. Ako už Komisia správne uviedla, vo všetkých priemyselných odvetviach existujú náklady spojené s konečným výrobkom, na ktoré výrobca nemá vplyv, ale ktoré aj napriek tomu tvoria podstatnú časť celej jeho činnosti, a preto nemôžu byť pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty z jeho obratu vylúčené (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, body 5030 a 5031). Skutočnosť, že cena medi tvorí významnú časť konečnej ceny priemyselných rúr alebo že riziko výkyvov cien medi je oveľa

vyššie než pri iných surovinách, nemôže tento záver vyvrátiť.

92 Pokiaľ... ide o rôzne výhrady žalobkýň smerujúce k tomu, že namiesto použitia kritéria obratu na relevantnom trhu by bolo s ohľadom na odstrašujúci účel pokút a zásadu rovnosti zaobchádzania vhodnejšie stanoviť ich výšku podľa ziskovosti dotknutého odvetvia alebo podľa súvisiacej pridanej hodnoty, treba konštatovať, že tieto výhrady nie sú relevantné. V tomto ohľade treba najskôr konštatovať, že závažnosť porušenia sa určuje s odkazom na množstvo faktorov, v ktorých prípade Komisia disponuje voľnou úvahou (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 2007, BASF/Komisia, T-101/05 a T-111/05, Zb. s. II-4949, bod 65), pričom v tomto ohľade nebol stanovený záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré musia byť nevyhnutne zohľadnené (rozsudok Dalmine/Komisia, už citovaný v bode 64 vyššie, bod 129), a rozhodnutie o tom, aké faktory a číselné údaje sa zohľadnia, aby bola nastolená taká politika, ktorá zaistí dodržiavanie zákazov uvedených v článku 81 ES, neprináleží súdu Spoločenstva, ale Komisii v rámci jej voľnej úvahy a v súlade s limitmi, ktoré vyplývajú zo zásady rovnosti zaobchádzania a z nariadenia č. 17.

93 Ďalej je nesporné, že obrat podniku alebo obrat na trhu je ako faktor na hodnotenie závažnosti porušenia nevyhnutne neurčitý a nedokonalý. Tento faktor nerobí rozdiel medzi odvetviami s vysokou pridanou hodnotou a odvetviami s nízkou pridanou hodnotou, ani medzi ziskovými podnikmi a podnikmi, ktorých ziskovosť je nižšia. Tak zákonodarca Spoločenstva, ako aj Komisia a Súdny dvor však obrat aj napriek jeho približnému charakteru v súčasnosti považujú za vhodné kritérium v oblasti práva hospodárskej súťaže na posúdenie veľkosti a hospodárskej sily dotknutých podnikov [pozri najmä rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 64 vyššie, bod 121; článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17, odôvodnenie č. 10 a články 14 a 15 nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 Rady z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Ú. v. EÚ L 24, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40)].

94 S ohľadom na vyššie uvedené treba dospieť k záveru, že Komisia na účely určenia veľkosti dotknutého trhu oprávnene zohľadnila cenu medi."

Zhrnutie tvrdení účastníkov konania

Odvolanie skupiny KME

126. KME zastáva názor, že vzhľadom na to, že charakteristiky relevantného trhu, ktoré uviedla, neboli v napadnutom rozsudku spochybnené, treba ich na účely tohto odvolacieho konania považovať za preukázané skutočnosti. Tvrdí však, že Všeobecný súd právne pochybil a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keďže neuznal, že Komisia je pri výpočte hodnoty trhu oprávnená vykladať „obrat" ako čistý obrat.

127. Po prvé z judikatúry a z praxe Komisie vyplýva, že pri výpočte východiskovej sumy pokuty musí Komisia zohľadniť osobitné vlastnosti dotknutého trhu alebo podniku. Súdny dvor a Všeobecný súd rozhodli, že Komisia sa môže odchýliť od svojej všeobecnej praxe, v rámci ktorej pri výpočte vychádza z obratu počas posledného celého roka porušenia, ak tento rok nie je reprezentatívny z hľadiska skutočnej veľkosti a ekonomickej sily podniku a rozsahu porušenia. Pokiaľ ide o výpočet maximálnej pokuty, Súdny dvor rozhodol, že Komisia musí v každom konkrétnom prípade, s prihliadnutím na kontext a ciele systému ukladania pokút, posúdiť zamýšľaný dopad na dotknutý podnik, pričom musí osobitne vziať do úvahy obrat, ktorý odráža skutočnú ekonomickú situáciu podniku počas porušovania. Komisia vo svojej nedávnej praxi často používala možnosť, ktorú jej poskytujú usmernenia, spočívajúcu v odchýlení sa od pravidla použitia predaja počas posledného celého obchodného roka účasti na porušení, ak je takýto postup odôvodnený osobitnými skutkovými okolnosťami prípadu alebo inými vonkajšími faktormi. Všeobecný súd navyše rozhodol, že Komisia môže pri svojom posúdení skutočnej ekonomickej schopnosti spôsobiť značnú ujmu vychádzať z údajov týkajúcich sa obratu a podielu na trhu, pokiaľ osobitné okolnosti, ako sú vlastnosti trhu, podstatne neznižujú význam týchto údajov a nevyžadujú si zohľadnenie iných faktorov.

128. Po druhé v dôsledku toho, že cena medi závisí výlučne od rozhodnutia zákazníka uskutočniť nákup v určitý deň, je odvetvie medených rúr jedinečné a nemožno ho porovnávať s inými priemyselnými odvetviami, rovnako ako meď nemožno porovnávať s inými vstupnými položkami – ako je energia, voda a zariadenie –, ktorých ceny sú zmluvne stanovené medzi výrobcom a príslušným dodávateľom. Všeobecný súd však dospel k nesprávnemu záveru, že neexistuje platný dôvod na vylúčenie ceny medi z veľkosti trhu dotknutého kartelom na účely výpočtu pokuty. Všeobecný súd tým tiež porušil zásadu zákazu diskriminácie – podľa ktorej treba rozdielne

situácie posudzovať rozdielne – a zásadu proporcionality. Pokiaľ ide o poslednú uvedenú zásadu, pokuta skupiny KME predstavovala približne 2 % jej celosvetového obratu v roku 2002, 40 % jej obratu dosiahnutého v rámci EHP na trhu s priemyselnými rúrami na základe úplnej ceny vrátane medi, 80 % jej obratu týkajúceho sa spracovania na tomto trhu, 42 % jej konsolidovaného hrubého prevádzkového zisku v roku 2003 a 16 % jej konsolidovaného čistého imania v júni 2003.

ide o výber faktorov, z ktorých vychádza pri určovaní závažnosti porušenia a medzi ktoré vo všeobecnosti patrí aj obrat, keďže obrat týkajúci sa úplných cien nie je vhodným ukazovateľom závažnosti porušenia na trhu s priemyselnými rúrami. Voľná úvaha Komisie pri výbere týchto faktorov nemôže byť taká široká, aby Komisia mohla vychádzať z údajov, ktoré vzhľadom na osobitné ekonomické súvislosti nijako nesúvisia so závažnosťou porušenia. Všeobecný súd vo svojom rozsudku nepreskúmal, či boli kritériá použité Komisiou relevantné a primerané.

129. Po tretie, ak by Komisia uložila skupine KME pokutu za účasť na karteli na tom istom trhu, ktorá sa skončila v roku 2007, a ak by vypočítala hodnotu trhu na základe úplného obratu za tento rok, východisková suma pokuty by bola oveľa vyššia iba z dôvodu mimoriadneho nárastu cien medi v rokoch 2003 až 2007.

Vyjadrenie Komisie

131. Komisia tvrdí, že tvrdenia skupiny KME týkajúce sa určovania cien medi a spôsobu predaja priemyselných rúr nie sú na účely odvolacieho konania preukázanými skutočnosťami. Všeobecný súd nebol povinný rozhodnúť o týchto skutočnostiach. Jeho konštatovania nepodporujú tvrdenia skupiny KME, podľa ktorých boli členovia kartelu sprostredkovateľmi predaja medi, a Komisia v prvostupňovom konaní výslovne uviedla, že z dôvodov, ktoré boli napokon uvedené aj v napadnutom rozsudku, sú tvrdenia skupiny KME, podľa ktorých KME často vystupovala ako splnomocnenec svojich zákazníkov, irelevantné. Ako uviedla Komisia, pokiaľ zákazník skutočne sám kúpil meď a požiadal skupinu KME, aby ju spracovala, jej cena nebola zahrnutá do obratu skupiny KME. V každom

130. Po štvrté Všeobecný súd nesprávne vychádzal zo svojho rozsudku Cimenteries CBR:[39] v uvedenej veci relevantné vstupné náklady, ako sú náklady na prepravu a dodávku vriec, ovládali členovia kartelu, zatiaľ čo v prejednávanej veci výrobcovia rúr ceny medi neovládajú. Všeobecný súd tiež nesprávne vychádzal z judikatúry, ktorá priznáva Komisii určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ

39 — Citovaný v bode 91 napadnutého rozsudku.

prípade sú konštatovania Všeobecného súdu týkajúce sa veľkosti trhu s priemyselnými rúrami nezlučiteľné s tvrdením, že výrobcovia priemyselných rúr súčasne vykonávali predaj na konkurenčnom trhu s meďou a na trhu spracovania, na ktorom sa uplatňovali kartelové dohody; existuje len jeden trh – trh s priemyselnými rúrami.

132. Všeobecný súd zamietol tvrdenie skupiny KME, že trh s priemyselnými rúrami je jedinečný vzhľadom na nemožnosť ovládať ceny výrobných prostriedkov bez toho, aby sa musel vyjadriť k podrobným tvrdeniam skupiny KME. V bode 91 svojho rozsudku Všeobecný súd uviedol, že neexistuje nijaký platný dôvod, pre ktorý by mali byť z obratu na trhu vylúčené niektoré výrobné náklady, a považoval za preukázané, že vo všetkých priemyselných odvetviach existujú náklady spojené s konečným výrobkom, na ktoré výrobca nemá vplyv, ale ktoré aj napriek tomu tvoria podstatnú časť celej jeho činnosti. Tieto náklady nemožno vylúčiť z obratu pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty. Skutočnosť, že cena medi tvorí významnú časť konečnej ceny priemyselných rúr alebo že riziko výkyvov cien medi je vyššie než pri iných surovinách, nemôže tento záver vyvrátiť.

133. Súdny dvor má na základe tohto odvolacieho dôvodu iba odlišne posúdiť otázku, či je odvetvie priemyselných rúr jedinečné. KME opakuje svoje tvrdenia, ktoré uviedla v prvostupňovom konaní, týkajúce sa zmluvných práv zákazníkov v súvislosti s cenou medi, podielu ceny medi na celkovej cene rúr a kolísavosťou cien medi. Nielenže je takéto tvrdenie neprípustné, ale nič v skutočnosti neodlišuje výrobcov priemyselných rúr od iných výrobcov, ktorí nakupujú suroviny alebo zariadenia alebo si obstarávajú základné služby. Nijaký podnik, ktorý nemá dominantné postavenie na trhu, nemôže ovládať cenu vstupných surovín. Zmluvy sú vždy výsledkom vlastného rozhodnutia výrobcov – a v tomto prípade je s nimi spojená výhoda v podobe prenesenia rizika výkyvov ceny medi na zákazníka.

134. V bode 93 Všeobecný súd uznal, že obrat podniku na trhu je ako faktor na hodnotenie závažnosti porušenia nevyhnutne neurčitý a nedokonalý. Tiež uznal, že tento obrat nerobí rozdiel medzi odvetviami s vysokou pridanou hodnotou a odvetviami s nízkou pridanou hodnotou, ani medzi ziskovými

podnikmi a podnikmi, ktorých ziskovosť je nižšia. Napriek tomu konštatoval, že obrat je vhodné kritérium v oblasti práva hospodárskej súťaže na posúdenie veľkosti a ekonomickej sily dotknutých podnikov. Z argumentácie skupiny KME naopak iba vyplýva, že Súdny dvor by sa s týmto posúdením Všeobecného súdu nemal stotožniť. Toto posúdenie, ktoré vychádza z rozsiahlej diskusie v rámci podaní a na pojednávaní, je vyvážené a je založené na objektívnosti obratu, a nie na potenciálne nekonečnej kontroverznosti, subjektívnosti a nepredvídateľnosti, ktoré vyplývajú z návrhu skupiny KME odpočítať náklady, na ktoré členovia kartelu nemajú vplyv.

135. Posúdenie Všeobecného súdu bolo správne. Súdny dvor by najmä nemal vyhovieť návrhu skupiny KME na prehodnotenie pokuty na základe údajov týkajúcich sa roka 2002 alebo roka 2003. Takáto argumentácia je prijateľná iba v konaní pred Všeobecným súdom.

rozsudku, v ktorom Všeobecný súd odkázal na voľnú úvahu Komisie. V bode 91 však Všeobecný súd skonštatoval, že „neexistuje nijaký platný dôvod, pre ktorý by sa obrat na relevantnom trhu mal počítať bez zahrnutia určitých výrobných nákladov," že „vo všetkých priemyselných odvetviach existujú náklady spojené s konečným výrobkom, na ktoré výrobca nemá vplyv, ale ktoré aj napriek tomu tvoria podstatnú časť celej jeho činnosti, a preto nemôžu byť pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty z jeho obratu vylúčené," a že „skutočnosť, že cena medi tvorí významnú časť konečnej ceny priemyselných rúr alebo že riziko výkyvov cien medi je oveľa vyššie než pri iných surovinách, nemôže tento záver vyvrátiť." V bode 93 Všeobecný súd skonštatoval, že „tak zákonodarca Spoločenstva, ako aj Komisia a Súdny dvor však obrat aj napriek jeho približnému charakteru v súčasnosti považujú za vhodné kritérium v oblasti práva hospodárskej súťaže na posúdenie veľkosti a ekonomickej sily dotknutých podnikov." Všeobecný súd napokon v bode 94 uviedol: „s ohľadom na vyššie uvedené treba dospieť k záveru, že Komisia na účely určenia veľkosti dotknutého trhu oprávnene zohľadnila cenu medi."

Posúdenie

136. Pokiaľ ide o primeranosť preskúmania Všeobecného súdu, Komisia poznamenáva, že KME (v rámci svojho piateho odvolacieho dôvodu, ale s poukazom na posúdenie svojho druhého žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní) cituje bod 92 napadnutého

137. Základná otázka v tejto súvislosti spočíva v tom, či by Komisia pri použití veľkosti trhu (čiže objemu predaja namiesto geografického rozsahu) ako jedného z kritérií na posúdenie závažnosti porušenia mala v každom

prípade vychádzať z úplných cien, alebo či môže vychádzať len tej z časti ceny, na ktorú mali členovia kartelu vplyv.

138. KME netvrdí, že veľkosť trhu by sa nikdy nemala brať do úvahy, ani že by sa nikdy nemalo vychádzať z úplných cien, ale tvrdí, že trh s medenými rúrami má osobitné vlastnosti, v dôsledku ktorých je takýto prístup v tomto prípade nesprávny. Preto sa domnieva, že Všeobecný súd právne pochybil a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, keď konštatoval, že hrubý obrat je vhodným meradlom veľkosti trhu.

139. Zastávam názor, že Komisia správne uvádza, že KME sa do veľkej miery domáha toho, aby Súdny dvor zo skutkového hľadiska posúdil vlastnosti trhu, čo nepatrí do jeho právomoci v odvolacom konaní. Všeobecný súd uviedol iba tieto skutkové konštatovania: „cena medi tvorí významnú časť konečnej ceny priemyselných rúr“ a „riziko výkyvov cien medi je oveľa vyššie než pri iných surovinách.“ KME nenamietala, že Všeobecný súd týmito konštatovaniami skreslil jasný význam dôkazov. Preto treba na tomto skutkovom základe posúdiť, či Všeobecný súd právne pochybil alebo či svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil.

140. Všeobecný súd uviedol na podporu svojho právneho záveru v podstate štyri konštatovania: veľkosť akéhokoľvek trhu posudzovaná z hľadiska objemu predaja zahŕňa určité náklady, ktoré výrobcovia nemôžu ovplyvniť; vlastnosti trhu s priemyselnými medenými rúrami nie sú v tomto smere výnimočné; Komisia má určitú mieru voľnej úvahy pri výbere faktorov, ktoré vezme do úvahy, a hrubý obrat je uznaným, aj keď nedokonalým meradlom veľkosti a ekonomickej sily podnikov.

141. V týchto úvahách nenachádzam nijaké nedostatky. Je pravda, že rozsudok Cimenteries CBR, na ktorý Všeobecný súd poukázal, sa týkal vedľajších nákladov, ktoré boli nepochybne menej významné ako cena medi v prejednávanej veci, ale rozdiel v rozsahu nebráni uplatneniu existujúcej judikatúry v prípade významnejších nákladov. Okrem toho zastávam názor, že podiel surovín na obrate je v rôznych odvetviach nevyhnutne značne odlišný. Ak by bolo v niektorých prípadoch prípustné vziať do úvahy hrubý obrat, ale v iných prípadoch by to bolo neprípustné, bolo by potrebné stanoviť určitú hranicu, zrejme v podobe pomeru medzi čistým a hrubým obratom, ktorá by podmieňovala rozdielne posúdenie. Takáto hranica by sa však veľmi ťažko uplatňovala a poskytovala by priestor na nekonečné a neriešiteľné spory, vrátane namietanej diskriminácie. Okrem toho treba mať na zreteli, že zo

sporného rozhodnutia nie je zrejmý nijaký priamy matematický vzťah medzi veľkosťou trhu a celkovou východiskovou sumou pokút a že Všeobecný súd sám konštatoval, že veľkosť trhu je iba jedným z faktorov použitých Komisiou. Za týchto okolností nepovažujem za neprimerané uznať, že Komisia môže vychádzať z „približného" – ale ľahko použiteľného – meradla veľkosti trhu ako jedného z kritérií, ktoré použije na určenie závažnosti porušenia. V každom prípade KME neuviedla nijaký presvedčivý dôvod, ktorý by odôvodňoval záver, že Všeobecný súd *právne pochybil*, keď konštatoval, že Komisia bola oprávnená takto postupovať.

142. Teraz sa budem zaoberať otázkou, či bolo preskúmanie druhého žalobného dôvodu, ktoré vykonal Všeobecný súd v prvostupňovom konaní, z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva primerané.

143. Po prvé je pravda, že Všeobecný súd v rámci svojich úvah uviedol, že „závažnosť porušenia sa určuje s odkazom na množstvo faktorov, v ktorých prípade Komisia disponuje voľnou úvahou," a že „rozhodnutie o tom, aké faktory a číselné údaje sa zohľadnia… neprináleží súdu Spoločenstva, ale Komisii v rámci jej voľnej úvahy." KME prinajmenšom na základe prvého uvedeného konštatovania v rámci svojho piateho odvolacieho dôvodu uviedla, že Všeobecný súd preukázal „neprimeraný rešpekt" voči voľnej úvahe Komisie.

144. Z druhého odvolacieho dôvodu, v rámci ktorého KME tvrdí, že „miera voľnej úvahy Komisie pri výbere faktorov, ktoré použije pri určovaní závažnosti kartelu, nemôže byť taká široká, aby Komisia mohla vychádzať z údajov, ktoré vzhľadom na osobitné ekonomické súvislosti nijako nesúvisia so závažnosťou porušenia," však jasne vyplýva, že KME v skutočnosti uznáva existenciu tejto voľnej úvahy, ale len nesúhlasí s tým, ako jej rozsah posúdil Všeobecný súd. To podľa môjho názoru nemôže predstavovať primeraný základ pre tvrdenie, že Všeobecný súd pri preskúmavaní sporného rozhodnutia nevykonal úplnú právomoc.

145. Tiež je pravda, že relevantné konštatovania Všeobecného súdu, ktoré uviedol v bodoch 91 až 93 svojho rozsudku, sú stručné. To však ešte neznamená, že sú založené na nedostatočnom posúdení argumentácie. Naopak podrobný opis argumentácie skupiny KME (body 75 až 82) a odmietnutie tvrdenia Komisie, že veľkosť trhu nemala nijaký vplyv na výšku pokuty (bod 88), jednoznačne svedčia

o dôkladnom posúdení druhého žalobného dôvodu. Konštatovania Všeobecného súdu sú v úplnom súlade s jeho vlastným záverom o správnosti zahrnutia cien medi pri posudzovaní veľkosti trhu na účely určenia závažnosti porušenia a KME podľa môjho názoru neuviedla nijaký presvedčivý argument, ktorý by tento záver spochybňoval.

Tretí odvolací dôvod: percentuálne zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania

Relevantné časti napadnutého rozsudku

146. V prvostupňovom konaní KME v rámci svojho tretieho žalobného dôvodu tvrdila, že ak usmernenia umožňujú zvýšenie *až o* 10 % ročne (čiže o 0 % až 10 %) z dôvodu dĺžky trvania porušenia, Komisia mala upraviť toto zvýšenie s cieľom zohľadniť rôznu mieru uplatňovania kartelu počas jeho existencie a neexistenciu dopadu kartelu na ceny namiesto uplatnenia paušálneho zvýšenia o maximálnych „10 % za každý rok trvania, čiže celkom o 125 %“. Všeobecný súd zamietol tento žalobný dôvod ako nedôvodný. V bodoch 100 až 104 napadnutého rozsudku uviedol, že:

„100 … zvýšenie pokuty v závislosti od dĺžky trvania nie je obmedzené na prípad, keď existuje priamy vzťah medzi dĺžkou trvania a väčšou[40] škodou, ktorá bola spôsobená cieľom Spoločenstva sledovaným pravidlami hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia, T-203/01, Zb. s. II-4071, bod 278 a tam citovanú judikatúru).

101 Z usmernení ďalej vyplýva, že Komisia nestanovila, že by sa posudzovanie závažnosti a posudzovanie dĺžky trvania porušenia mali akokoľvek prekrývať alebo že by medzi nimi mal existovať vzťah vzájomnej závislosti.

102 Naopak zo štruktúry usmernení po prvé vyplýva, že usmernenia upravujú posudzovanie závažnosti porušenia ako takého na účely stanovenia všeobecnej východiskovej sumy pokuty. Po druhé závažnosť porušenia sa posudzuje s ohľadom na vlastnosti dotknutého podniku, najmä na jeho veľkosť a postavenie na relevantnom trhu, čo môže viesť k váženiu východiskovej sumy, ku rozdeleniu podnikov do kategórií alebo k stanoveniu

40 — Táto poznámka pod čiarou nie je pre slovenský preklad týchto návrhov relevantná.

osobitnej východiskovej sumy. Po tretie dĺžka trvania porušenia sa zohľadňuje pri stanovovaní základnej sumy a po štvrté sa podľa usmernení zohľadnia priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, na základe čoho sa potom výška pokuty upraví predovšetkým v závislosti od aktívnej či pasívnej úlohy dotknutých podnikov pri uskutočňovaní porušenia.

neodklonila od pravidiel, ktoré si sama v usmerneniach stanovila. Súd prvého stupňa sa napokon domnieva, že toto 125 % zvýšenie nie je v prejednávanej veci zjavne neprimerané."

Zhrnutie tvrdení účastníkov konania

103 Z toho vyplýva, že samotná skutočnosť, že si Komisia vyhradila možnosť zvýšenia pri dlhodobých porušovaniach za každý rok ich trvania až o 10 % sumy stanovenej za závažnosť porušenia, ju vôbec nezaväzuje k tomu, aby toto percento stanovila v závislosti od intenzity činnosti kartelu alebo jeho účinkov, či dokonca podľa závažnosti porušenia. Rozhodnutie o tom, aká miera zvýšenia sa uplatní z dôvodu dĺžky trvania porušenia, totiž prináleží Komisii v rámci jej voľnej úvahy (pozri bod 36 vyššie).

Odvolanie skupiny KME

147. KME tvrdí, že odôvodnenie Všeobecného súdu je nejasné, nelogické a neprimerané, keďže nestanovuje nijaké jasné pravidlo.

104 Komisia v prejednávanej veci konštatovala, najmä v odôvodneniach č. 335 a 340 napadnutého rozhodnutia, že skupina KME sa na porušovaní zúčastňovala dvanásť rokov a desať mesiacov, čo je v zmysle usmernení dlhodobé porušovanie, a pokutu preto zvýšila o 125 %. Komisia sa pritom

148. Výklad a uplatňovanie bodu 1 B usmernení boli v judikatúre často rozoberané, avšak táto judikatúra nestanovuje kritériá, na základe ktorých musí Komisia v prípade porušenia trvajúceho dlhšie ako päť rokov upraviť východiskovú sumu pokuty v rámci rozpätia od 0 % do 10 % za rok porušenia. Z tejto judikatúry vyplýva len záver, že zvýšenie pokuty z dôvodu dĺžky trvania nie je obmedzené na prípady, v ktorých existuje priamy vzťah medzi dĺžkou trvania porušenia a väčšou škodou

spôsobenou cieľom Spoločenstva sledovaným pravidlami hospodárskej súťaže – inak povedané východiskovú sumu možno zvýšiť z dôvodu dĺžky trvania porušenia aj v prípade, ak škoda spôsobená cieľom sledovaným pravidlami hospodárskej súťaže nie je vyššia v dôsledku priameho dopadu tohto faktora, alebo ak k jej spôsobeniu vôbec nedôjde. Tento prístup treba považovať za nesprávny.

149. Po prvé tento prístup odporuje jednoznačnému zneniu bodu 1 B, v ktorom sa hovorí o uložení účinných sankcií za obmedzenia „ktoré mali škodlivý dosah [škodlivý dopad – *neoficiálny preklad*] na spotrebiteľov za dlhšie obdobie." Komisia teda sama stanovila požiadavku týkajúcu sa priamej súvislosti medzi dĺžkou trvania porušenia a jeho škodlivým dopadom, ktorej existencia sa v judikatúre dlhodobo uznáva. Všeobecný súd konštatoval, že ak Komisia stanoví východiskovú sumu podľa závažnosti s prihliadnutím na skutočný dopad na trh, tento dopad sa musí „úplne preukázať počas celého trvania kartelu"; v opačnom prípade sa musí východisková suma znížiť. [41]

150. Po druhé tým, že konštatoval, že Komisia v usmerneniach nestanovila nijaké prekrývanie sa alebo vzájomnú závislosť medzi posudzovaním závažnosti a posudzovaním dĺžky trvania porušenia, Všeobecný súd uznal tvrdenie Komisie, že rozsah zvýšenia z dôvodu dĺžky trvania porušenia odráža iba dĺžku trvania porušenia, a nie jeho závažnosť, takže všetky relevantné faktory týkajúce sa intenzity porušenia sa zohľadnia už pri posudzovaní jeho závažnosti. Všeobecný súd však neskúmal, či Komisia pri posudzovaní závažnosti pripísala náležitý význam skutočnosti, že intenzita kartelu sa postupom času menila a že sa vyskytli dlhé obdobia napätia a odchýlok v jeho uplatňovaní. Namiesto uznania tvrdenia Komisie, že chcela zabrániť tomu, aby sa tie isté faktory zohľadnili v prospech členov kartelu dvakrát, mal Všeobecný súd skúmať, či to v spornom rozhodnutí skutočne bolo tak. Komisia totiž dvakrát nezohľadnila zmeny intenzity kartelu, vrátane dvoch období jeho nečinnosti: raz pri stanovení východiskovej sumy z dôvodu závažnosti a opäť pri stanovení zvýšenia z dôvodu dĺžky trvania.

151. Po tretie Všeobecný súd dospel k logicky nesprávnemu zisteniu, keď konštatoval, že zvýšenie o 10 % za rok je v súlade so zásadami uvedenými v usmerneniach, iba na základe toho, že usmernenia stanovujú zvýšenie až o 10 % za rok. Takéto zistenie by bolo správne, ak by stanovovali zvýšenie o (a nie *až o*) 10 %. Voľná úvaha Komisie pri stanovovaní

41 — Rozsudok z 5. apríla 2006, Degussa/Komisia, T-279/02, Zb. s. II-897, body 247 a 254.

sankcií v rozpätí medzi maximálnou a minimálnou hodnotou však nie je absolútna, takže Komisia musí vysvetliť svoje rozhodnutie na základe vlastností každého prípadu, pričom jej posúdenie podlieha súdnemu preskúmaniu. Použitie maximálneho zvýšenia nemal Všeobecný súd schváliť bez toho, aby najprv posúdil, ako Komisia uplatnila svoju voľnú úvahu.

152. Napokon Všeobecný súd tiež dospel k nesprávnemu zisteniu, keď konštatoval, že zvýšenie východiskovej sumy o 125 % nebolo zjavne neprimerané. Komisia v spornom rozhodnutí uznala, že intenzita a účinnosť kartelu sa menila a že sa vyskytovali dlhé obdobia napätia a odchýlok pri jeho uplatňovaní, a napriek tomu použila maximálne zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania. So skupinou KME by sa teda zaobchádzalo rovnako, aj keby mal kartel počas celého svojho trvania rovnakú intenzitu a účinnosť. Tým, že neuznal a náležite nezohľadnil túto skutočnosť a neopravil stanovenie zvýšenia pokuty zo strany Komisie, Všeobecný súd porušil zásady proporcionality a rovnosti zaobchádzania.

153. KME sa preto domnieva, že napadnutý rozsudok treba v tejto súvislosti zrušiť a že Súdny dvor by mal vykonať svoju neobmedzenú právomoc a určiť primerané nižšie percentuálne zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania, pričom by mal znovu stanoviť východiskovú sumu, a teda aj celkovú výšku pokuty.

Vyjadrenie Komisie

154. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd rozhodol, že Komisia nebola povinná stanoviť zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania v závislosti od intenzity alebo účinkov kartelu alebo závažnosti porušenia. KME v rámci svojho odvolacieho dôvodu iba nesúhlasí s týmto posúdením a žiada Súdny dvor, aby ho nahradil svojím vlastným posúdením; v dôsledku toho je tento odvolací dôvod neprípustný.

155. Všeobecný súd svoje posúdenie jasne a logicky odôvodnil, pričom odpovedal na všetky právne argumenty skupiny KME. Konštatoval, že zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania nie je obmedzené na prípady, keď existuje priamy vzťah medzi dĺžkou trvania a väčšou škodou, ktorá bola spôsobená cieľom Spoločenstva sledovaným pravidlami hospodárskej súťaže. Následne uviedol, že usmernenia nestanovujú nijaké prekrývanie sa alebo vzájomnú závislosť medzi posudzovaním závažnosti a posudzovaním dĺžky trvania

porušenia. Namiesto toho stanovujú štyri samostatné kroky. Komisia musí:

a) posúdiť závažnosť porušenia ako takého na účely stanovenia východiskovej sumy;

b) posúdiť závažnosť porušenia s ohľadom na vlastnosti každého podniku, čo môže viesť k váženiu východiskovej sumy;

c) zohľadniť dĺžku trvania porušenia pri stanovovaní základnej sumy a

d) zohľadniť priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ktoré umožnia upraviť výšku pokuty.

156. Závažnosť porušenia, intenzita alebo účinky kartelu teda nemusia byť súčasťou zvýšenia z dôvodu dĺžky trvania v treťom kroku. Keďže argumentácia skupiny KME, podľa ktorej malo byť zvýšenie nižšie ako 10 % za rok, bola založená výlučne na týchto faktoroch, bola nepodložená. Všeobecný súd však rozhodol, že výsledné zvýšenie o 125 % nebolo zjavne neprimerané.

157. KME v odvolacom konaní tvrdí, že toto posúdenie bolo nespravodlivé a že Súdny dvor by ho mal nahradiť vlastným posúdením. Z judikatúry však vyplýva, že „... v odvolacom konaní je účelom preskúmania vykonávaného Súdnym dvorom po prvé posúdiť, do akej miery [Všeobecný súd] z právneho hľadiska správne zohľadnil všetky faktory podstatné na posúdenie závažnosti konkrétneho správania... a po druhé posúdiť, či [Všeobecný súd] z právneho hľadiska dostatočne odpovedal na všetky tvrdenia odvolateľa smerujúce k zrušeniu alebo zníženiu pokuty... Pokiaľ ide o údajnú neprimeranú povahu pokuty, ... Súdnemu dvoru neprislúcha, aby pri rozhodovaní o právnych otázkach v odvolacom konaní z dôvodov spravodlivosti nahrádzal svojím posúdením posúdenie [Všeobecného súdu], ktorý v rámci svojej neobmedzenej právomoci rozhodol o výške pokút uložených podnikom za porušenie práva [EÚ].“ [42]

158. Tretí odvolací dôvod skupiny KME je preto neprípustný. Z dôvodov, ktoré uviedol Všeobecný súd, je navyše nedôvodný.

42 — Rozsudok z 29. apríla 2004, British Sugar/Komisia, C-359/01 P, Zb. s. I-4933, body 47 a 48.

159. Pokiaľ ide o primeranosť preskúmania Všeobecného súdu, Komisia poznamenáva, že KME (v rámci svojho piateho odvolacieho dôvodu, ale s poukazom na posúdenie svojho tretieho žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní) cituje bod 103 rozsudku, v ktorom Všeobecný súd v súvislosti s usmerneniami poukazuje na voľnú úvahu Komisie, pokiaľ ide o mieru zvýšenia z dôvodu dĺžky trvania porušenia. Už v bode 100 však Všeobecný súd uviedol zásadné konštatovanie, že „zvýšenie pokuty v závislosti od dĺžky trvania nie je obmedzené na prípad, keď existuje priamy vzťah medzi dĺžkou trvania a väčšou[43] škodou, ktorá bola spôsobená cieľom Spoločenstva sledovaným pravidlami hospodárskej súťaže." Pokiaľ ide o tvrdenie skupiny KME, že Komisia je v tejto súvislosti viazaná usmerneniami, ktoré prijala, Všeobecný súd v bode 102 vysvetlil štruktúru týchto usmernení a v bode 103 skonštatoval, že „z toho vyplýva, že samotná skutočnosť, že si Komisia vyhradila možnosť zvýšenia pri dlhodobých porušovaniach za každý rok ich trvania až o 10 % sumy stanovenej za závažnosť porušenia, ju vôbec nezaväzuje k tomu, aby toto percento stanovila v závislosti od intenzity činnosti kartelu alebo jeho účinkov, či dokonca podľa závažnosti porušenia. Rozhodnutie o tom, aká miera zvýšenia sa uplatní z dôvodu dĺžky trvania porušenia, totiž prináleží Komisii v rámci jej voľnej úvahy…." Všeobecný súd teda posúdil tvrdenie skupiny KME, že Komisia sa prijatím usmernení zaviazala k určitému postupu, a skonštatoval, že toto tvrdenie je nesprávne.

Posúdenie

160. Prekvapivou črtou tohto odvolacieho dôvodu (a príslušného žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní a dokonca aj relevantnej časti sporného rozhodnutia) je, že celý spor je v podstate založený na elementárnej aritmetickej chybe, ktorá je z napadnutého rozsudku zrejmá, hoci sa zdá, že unikla pozornosti všetkých dotknutých subjektov.

161. KME od samého začiatku namietala, že jej pokuta bola z dôvodu dĺžky trvania porušenia zvýšená o 125 %, pričom táto sadzba bola podľa jej názoru neprimeraná. Komisia tento predpoklad nijako nespochybnila (čo jednoznačne vysvetľuje skutočnosť, že Všeobecný súd ho bez spochybnenia uznal) a dokonca sa zrejme domnievala, že v spornom rozhodnutí pokutu skupiny KME skutočne zvýšila o 125 %. Nebolo to však tak.

162. Skutočnosť, že zvýšenie bolo oveľa nižšie, je zrejmá aj bez zložitého výpočtu. Ak sa suma zvýši o 100 %, zdvojnásobí sa; ak sa teda zvýši o 125 %, je viac než dvojnásobná. Z porovnania celkových súm stanovených pre celú skupinu KME v bodoch 17 a 19 napadnutého

43 — Táto poznámka pod čiarou nie je pre slovenský preklad týchto návrhov relevantná.

rozsudku (35 miliónov eur a 56,88 milióna eur) [44] však vyplýva, že po zvýšení uvedenom v bode 19 bola východisková suma nižšia ako dvojnásobná. V skutočnosti došlo k zvýšeniu iba o 62,5 %, [45] čo predstavuje presne polovicu zvýšenia uvádzaného, predpokladaného alebo uznávaného počas celého konania. Komisia totiž posudzovala správanie skupiny KME ako účasť na dvoch samostatných porušeniach, pričom jedno trvalo sedem rokov a druhé päť a pol roka, čo viedlo k nižšiemu celkovému zvýšeniu z dôvodu dĺžky trvania ako v prípade spoločností Outokumpu a Wieland, aj keď toto správanie v prípade všetkých členov kartelu trvalo najmenej 12 rokov a 10 mesiacov. [46]

163. Skutočnosť, že takýto rozdiel, ktorý predstavuje takmer 22 miliónov eur, [47] zostal nepovšimnutý, je znepokojujúca. Je možné, že účtovníci skupiny KME nepreverili výpočty uvedené v spornom rozhodnutí, alebo nemali príležitosť poukázať na túto skutočnosť, a jej právnici nemali potrebné matematické schopnosti, alebo si nepreverili výšku súm, o ktoré išlo, ako som to uviedla v predchádzajúcom bode. Tiež je možné, že tieto údaje Komisia nikdy nepreverila, a to ani pri výpočte pokuty, ani počas súdneho konania. Ak bolo skutočne zámerom Komisie uplatniť celkové zvýšenie o 62,5 % (čo sa však zdá byť nepravdepodobné), zrejme v rámci Komisie zlyhala komunikácia medzi osobami zodpovednými za stanovenie pokuty a osobami zodpovednými za zastupovanie Komisie v konaní o žalobe skupiny KME.

44 — Pozri vyššie uvedený bod 26.

45 — Presnejšie bola o niečo vyššia ako 62,5 %, pretože po vykonaní výpočtov Komisia zaokrúhlila výsledok 56,875 milióna eur na 56,88 milióna eur. Neskôr, keď bolo uplatnené zníženie o 30 %, však došlo k zaokrúhleniu smerom nadol. Zrejme všetky sumy, s ktorými pracovala Komisia v spornom rozhodnutí, boli zaokrúhlené na najbližších 10 000 eur.

46 — Vzhľadom na to, že skupina KME ako taká bola vytvorená až v roku 1995 (aj keď jej členovia sa zúčastňovali na karteli počas celého obdobia), Komisia rozdelila celkovú pokutu na dve rovnaké časti: prvá časť, ktorá sa týkala obdobia od roku 1988 do roku 1995, bola ďalej rozdelená medzi jednotlivých členov skupiny; druhá časť, ktorá sa týkala obdobia od roku 1995 do roku 2001, sa vzťahovala na skupinu ako celok. Komisia zvýšila prvú časť o 70 % a druhú časť o 55 % – čo, ako sa zrejme domnievala, predstavuje celkové zvýšenie o 125 %, ktoré skutočne použila v prípade východiskových súm spoločností Outokumpu a Wieland (pozri poznámku pod čiarou 16 vyššie). Ak sa však jedna polovica sumy zvýši o určitú percentuálnu sadzbu a druhá polovica sa zvýši o inú percentuálnu sadzbu, celková suma sa v skutočnosti nezvýši o súčet, ale o priemer týchto dvoch sadzieb. Je to zrejmé, ak si predstavíme, že každá polovica sa zvýši o rovnakú percentuálnu sadzbu – napríklad v každom prípade 55 %; celkové zvýšenie predstavuje jednoznačne 55 %, a nie 110 %.

47 — Ak by sa východisková suma 35 miliónov eur zvýšila o 125 %, výsledok by bol 78,75 milióna eur, čo je o 21,87 milióna eur viac ako skutočná celková suma 56,88 milióna eur.

164. V konečnom dôsledku z toho však zrejme vyplýva, že zatiaľ čo pokuty uložené spoločnostiam Outokumpu a Wieland boli v tejto fáze výpočtu skutočne zvýšené o 125 % (čo predstavuje celkom o niečo menej ako 10 % za rok porušenia), pokuty uložené skupine KME boli zvýšené iba o 62,5 % (čo predstavuje o niečo menej ako 5 % za rok), aj keď sa KME ako skupina alebo ako jednotlivé spoločnosti skupiny na karteli podieľala rovnako dlho. [48] Z toho vyplýva zrejmá vada sporného rozhodnutia, ktorú v prípade jej zistenia mohla napadnúť Outokumpu alebo Wieland, alebo ktorá mohla viesť k zvýšeniu pokuty skupiny KME Všeobecným súdom.

165. Otázka však znie, aký to má vplyv na tento odvolací dôvod.

166. Podľa môjho názoru to má za následok irelevantnosť tohto odvolacieho dôvodu. Zrejme to má totiž tiež za následok irelevantnosť pôvodného žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní, ako aj tvrdení Komisie a konštatovaní Všeobecného súdu. KME tvrdí, že Komisia nemala použiť maximálne zvýšenie o 10 % za každý rok porušenia vzhľadom na predpokladanú dĺžku trvania (vyše) dvanásť a pol roka, ktoré viedlo k celkovému zvýšeniu o 125 %. Komisia takéto zvýšenie nepoužila a tým by mala byť vec vyriešená.

167. Je pravda, že teoreticky by bolo možné osobitne sa zaoberať otázkou, či Komisia mala použiť maximálne zvýšenie o 10 % za rok tak, ako ho použila, čo viedlo k celkovému zvýšeniu o 62,5 %. Tak úvahy Všeobecného súdu, ako aj argumentácia skupiny KME v odvolacom konaní však vychádzajú z predpokladu, že celkové zvýšenie predstavovalo 125 %. Bolo by úplne špekulatívne zaoberať sa touto otázkou z hľadiska toho, aké by tieto úvahy a táto argumentácia mohli byť, ak by sa posudzovalo skutočné zvýšenie.

168. Bolo by možné tvrdiť, že skutočnosť, že Všeobecný súd tento rozdiel prehliadol, potvrdzuje tvrdenie skupiny KME, že rozsah súdneho preskúmania nebol dostatočný. Všeobecný súd však vo svojom rozsudku len vychádzal z predpokladu, na ktorom sa zhodli obaja účastníci konania. Ak by navyše Všeobecný súd zistil, že tento predpoklad je mylný, nemohol by rozhodnúť v prospech skupiny KME – ktorá preto nemôže namietať,

48 — Podľa mojich výpočtov, ak by bola pokuta skupiny KME zvýšená v rovnakom rozsahu, jej celková pokuta by po následnom znížení o 30 % predstavovala 55,125 milióna eur (35 + 125 % = 78,75; 78,75 – 30 % = 55,125) namiesto 39,81 milióna eur. Túto celkovú sumu by následne bolo možné v potrebnom rozsahu rozdeliť v pomere 7 : 5,5, ktorý predstavuje dve obdobia od roku 1988 do roku 1995 a od roku 1995 do roku 2001.

že jej práva boli akýmkoľvek spôsobom dotknuté.

KME ako prvá poskytla Komisii rozhodujúce dôkazy (a nie iba informácie) týkajúce sa dvoch období porušenia (od mája 1988 do novembra 1992 a od mája 1998 do konca roka 1999), mal jej byť priznaný nárok na zníženie jej pokuty za tieto obdobia, rovnako ako bola znížená pokuta spoločnosti Outokumpu.

Štvrtý odvolací dôvod: zníženie pokuty z dôvodu spolupráce

171. Všeobecný súd toto tvrdenie zamietol v bodoch 123 až 133 svojho rozsudku:

Relevantné časti napadnutého rozsudku

„123 … najskôr je potrebné konštatovať, že na základe oznámenia o spolupráci z roku 1996 nemohlo byť ani spoločnosti Outokumpu, ani žalobkyniam priznané viac než 50 % zníženie konečnej sumy pokút, ktoré im boli uložené, pretože porušenie Komisii neohlásili ešte predtým, než vykonala kontroly, ktoré jej poskytli dostatočné dôvody na začatie konania o porušení, ktoré viedlo k vydaniu napadnutého rozhodnutia.

169. Komisia v spornom rozhodnutí znížila pokutu spoločnosti Outokumpu s cieľom zohľadniť skutočnosť, že táto spoločnosť poskytla dôkazy, ktoré Komisii umožnili preukázať, že dĺžka trvania porušenia predstavovala 12 rokov a 10 mesiacov, a nie iba štyri roky. V dôsledku tohto zníženia sa Outokumpu dostala do rovnakej pozície, ako keby zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania predstavovalo namiesto 125 % iba 40 %.

124 Je tiež nesporné, že Komisia bola o celkovej dĺžke trvania kartelu prvýkrát oboznámená vyhlásením spoločnosti Outokumpu z 30. mája 2001. Na základe informácií, ktoré predtým poskytla spoločnosť Mueller Industries, totiž bola Komisia schopná preukázať existenciu porušenia len za obdobie od mája 1994 do mája 1998. Žalobkyne však tvrdia, že práve vďaka

170. Vo štvrtej časti svojho štvrtého žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní KME tvrdila, že Komisia v rozpore s usmerneniami a so zásadami spravodlivosti a rovnosti zaobchádzania v napadnutom rozhodnutí náležite nezohľadnila jej príspevok k zisteniu celkovej dĺžky trvania porušenia. Vzhľadom na to, že

informácii, ktorú Komisii oznámili v októbri 2002, mohla Komisia definitívne preukázať existenciu kartelu za obdobie od mája 1988 do novembra 1992 a od mája 1998 až do konca roku 1999.

125 Akonáhle Komisia preukázala ďalšie obdobie trvania porušovania, mohla potom podľa bodu 1 B usmernení zvýšiť východiskové sumy pokút uložených porušovateľom o 125 % namiesto 40 %. Podnikom, ktoré Komisii poskytli informáciu o ďalšej dobe trvania porušovania, teda hrozilo, že im bude východisková suma pokuty zvýšená o ďalších 85 percentuálnych bodov.

126 Ide tu o paradox obsiahnutý v oznámení o spolupráci z roku 1996, a to v tom zmysle, že podniku, na ktorý sa vzťahuje bod D uvedeného oznámenia a ktorý Komisii poskytne nové informácie, hrozí, že bude postihnutý prísnejšie, než keby tieto informácie Komisii neodovzdal. Bod 3 šiesta zarážka usmernení, podľa ktorého ‚účinná spolupráca podniku pri konaní, mimo pôsobnosti [oznámenia o spolupráci z roku 1996] [*neoficiálny preklad*]', môže byť poľahčujúcou okolnosťou, umožňuje tento paradox napraviť.

127 Keď Komisia v danom prípade uplatnila bod 3 šiestu zarážku usmernení bez toho, aby sa o tom akokoľvek zmienila, fakticky tým spoločnosti Outokumpu poskytla imunitu, pokiaľ ide o ďalšiu dobu trvania kartelu, o ktorej pred tým, než dostala jej vyhlásenie z 30. mája 2001, nevedela (odôvodnenie č. 386 napadnutého rozhodnutia).

128 Treba teda overiť, či bola Komisia povinná, či už na základe bodu 3 šiestej zarážky usmernení, alebo v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania, priznať aj žalobkyniam zníženie pokuty za informácie týkajúce sa období rokov 1988 až 1992 a 1998 až 1999, ktoré Komisii poskytli o viac než šestnásť mesiacov neskôr než spoločnosť Outokumpu.

129 V tomto ohľade treba vopred pripomenúť, že Komisia má určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o uplatňovanie poľahčujúcich okolností (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Mannesmannröhren-Werke/Komisia, T-44/00, Zb. s. II-2223, bod 307).

130 Ďalej treba zdôrazniť, že z logiky ochrany pred pokutami vyplýva, že môže byť poskytnutá len jednému z členov kartelu, lebo cieľom je vytvoriť vnútri kartelov atmosféru neistoty, ktorá má povzbudzovať k oznamovaniu kartelov Komisii. Táto neistota pritom vyplýva práve zo skutočnosti, že členovia kartelu vedia, že len jednému z nich bude poskytnutá ochrana pred pokutou, keď nahlási ostatných účastníkov porušovania, čím ich vystaví riziku prísnejších pokút.

131 V situácii, o akú ide v prejednávanej veci, v ktorej Komisia vie, že kartel existuje, ale chýbajú jej niektoré zásadné údaje, ktoré by mohli preukázať celkovú dĺžku trvania tohto porušovania, je zvlášť žiaduce využitie takého mechanizmu, konkrétne aby sa zabránilo tomu, že sa porušovatelia dohodnú na zatajení týchto údajov.

132 Taká situácia sa líši od situácie, v ktorej už Komisia pozná dôkazy, ale snaží sa ich doplniť. V takom prípade je zníženie pokuty porušovateľom namiesto ochrany jedného podniku pred pokutou odôvodnené tým, že cieľom už nie je odhaliť okolnosť, ktorá môže viesť k zvýšeniu uloženej pokuty, ale zhromaždiť čo najviac dôkazov, aby Komisia posilnila svoju schopnosť preukázať predmetný skutkový stav.

133 Čo sa týka údajného rozdielneho zaobchádzania so spoločnosťou Outokumpu a žalobkyňami, stačí uviesť, že sa nenachádzali v porovnateľnej situácii, pretože spoločnosť Outokumpu poskytla Komisii informácie súvisiace s ďalšou dobou trvania kartelu v dĺžke osem a pol roka o viac než rok pred žalobkyňami."

Zhrnutie tvrdení účastníkov konania

Odvolanie skupiny KME

172. KME poznamenáva, že poľahčujúca okolnosť „spolupráca mimo pôsobnosti oznámenia o spolupráci" vypĺňa medzeru v oznámení o spolupráci z roku 1996 – ktorá bola odstránená v roku 2002 – tým, že zaručuje, že spoločnosti, ktorá poskytne Komisii dôkazy o skutočnostiach, o ktorých Komisia predtým nevedela, týkajúce sa závažnosti a/alebo dĺžky

trvania porušenia, sa neuloží prísnejšia pokuta ako v prípade, ak by to neurobila. Takejto spoločnosti sa poskytne čiastočná imunita týkajúca sa aspektov porušenia, o ktorých Komisia predtým nevedela a ktoré táto spoločnosť Komisii umožnila preukázať. Z povahy tejto imunity vyplýva, že sa môže poskytnúť len jednej spoločnosti. Keďže KME túto zásadu nespochybnila, Všeobecný súd overoval, či bola Komisia povinná „priznať aj žalobkyniam zníženie pokuty za informácie týkajúce sa období rokov 1988 až 1992 a 1998 až 1999, ktoré Komisii poskytli o viac než šestnásť mesiacov neskôr než spoločnosť Outokumpu," iba na základe nesprávneho výkladu výhrady skupiny KME.

173. KME tvrdí, že existujú dve alternatívne kritériá na uplatnenie tejto poľahčujúcej okolnosti: táto okolnosť sa použije v prípade prvej spoločnosti, ktorá Komisii poskytne buď a) *informácie*, alebo b) *dôkazy*, o ktorých Komisia predtým nevedela a ktoré súvisia so závažnosťou alebo dĺžkou trvania porušenia. KME sa domnieva, že druhé kritérium je správne a že Všeobecný súd pri posudzovaní, ktorý zo spolupracujúcich členov kartelu – KME alebo Outokumpu – má na použitie tejto poľahčujúcej okolnosti nárok, nesprávne použil prvé kritérium. KME pritom vychádza z týchto úvah:

i) z príslušných ustanovení oznámení o spolupráci z roku 2002 a z roku 2006 [49] jednoznačne vyplýva, že čiastočnú imunitu môže získať iba podnik, ktorý Komisii predloží dôkazy (a nie iba informácie);

ii) Komisia svoju politiku ukladania pokút v nadväznosti na prijatie oznámení o spolupráci z roku 2002 a z roku 2006 nemodernizovala, a teda by nemala vykladať pojem „spolupráca mimo pôsobnosti oznámenia o spolupráci" uvedený v oznámení z roku 1996 spôsobom, ktorý je v rozpore s oznámením z roku 2006;

iii) podľa oznámení o spolupráci z roku 2002 a z roku 2006 skutočnosť, že Komisia má určitú vedomosť o činnosti kartelu, nebráni tomu, aby sa žiadateľovi o zhovievavosť poskytla úplná ochrana pred pokutami aj v prípade, ak takáto vedomosť postačuje na vykonanie šetrenia na mieste (ale nepostačuje na preukázanie porušenia); rovnako skutočnosť, že Komisia má určitú vedomosť o protisúťažnom správaní počas určitého obdobia – a to aj na základe nepodložených *informácií*, ktoré jej poskytol člen kartelu –, by nemala brániť v poskytnutí čiastočnej

49 — Pozri poznámku pod čiarou 13 vyššie.

imunity žiadateľovi o zhovievavosť, ak neskôr predloží dostatočné *dôkazy* o takomto správaní, ktoré Komisii umožnia preukázať existenciu kartelu počas tohto obdobia;

iv) napokon podniky by boli v oveľa menšej miere ochotné spolupracovať s Komisiou, ak by im hrozila pokuta za obdobia, v súvislosti s ktorými ako jediné poskytli potrebné dôkazy; bez spolupráce skupiny KME by Komisia nebola schopná preukázať sústavné porušovanie od roku 1988 do roku 2001; dôvody použitia relevantnej poľahčujúcej okolnosti v prípade spoločnosti Outokumpu za obdobia od roku 1988 do roku 1993 a od roku 1999 do roku 2001 sa v súvislosti s týmito obdobiami vzťahujú aj na skupinu KME; vo vzťahu k skupine KME, ktorá poskytla Komisii dôkazy, o ktorých predtým Komisia nevedela a ktoré sa týkali tak dĺžky trvania, ako aj závažnosti porušenia, bolo teda nespravodlivé, že bola sankcionovaná za dlhšie porušenie, ktoré Komisia bola schopná preukázať (a nielen mať podozrenie o ňom) iba vďaka spolupráci skupiny KME.

174. KME preto žiada Súdny dvor, aby zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom Všeobecný súd nerozhodol, že KME mala nárok na zníženie násobného koeficientu založeného na dĺžke trvania uplatneného na východiskovú sumu pokuty za obdobia od mája 1988 do novembra 1992 a od mája 1998 do konca roka 1999, zrušil relevantnú časť sporného rozhodnutia a znovu stanovil výšku pokuty v rámci svojej neobmedzenej právomoci.

Vyjadrenie Komisie

175. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd jasne a logicky vysvetlil, kedy sa má poskytnúť čiastočná imunita – a nie zníženie pokuty z dôvodu spolupráce –, pričom odpovedal na všetky právne argumenty skupiny KME. V bodoch 123 až 127 svojho rozsudku Všeobecný súd vysvetlil, že tým, že Komisii odhalila celú dĺžku trvania kartelu, Outokumpu Komisii umožnila zvýšiť východiskovú sumu jej pokuty o 85 %, pričom maximálne zníženie pokuty z dôvodu spolupráce predstavovalo 50 %. Komisia tento paradox vyriešila tak, že spoločnosti Outokumpu priznala zníženie pokuty zodpovedajúce čiastočnej imunite za dodatočnú dĺžku trvania, ktorú táto spoločnosť odhalila. V bodoch 131 a 132 Všeobecný súd vysvetlil, v čom sa takáto situácia odlišuje od situácie podnikov, ktoré iba poskytnú

dôkazy týkajúce sa obdobia trvania kartelu, o ktorom Komisia už vedela.

176. KME žiada Súdny dvor, aby nahradil kritérium posúdenia Všeobecného súdu kritériom, ktoré navrhuje KME. Okrem toho, že takýto návrh je neprípustný, posúdenie Všeobecného súdu je zjavne správne a argumentácia skupiny KME je zjavne nesprávna. Keď Outokumpu poskytla informácie, o ktorých Komisia nevedela, oznámila jej úplnú dĺžku trvania kartelu a Komisia bola po prvý raz schopná vykonať šetrenie a vyhľadať dôkazy, ktoré by preukázali túto úplnú dĺžku trvania. Bez tohto oznámenia by nebolo možné preukázať existenciu porušenia počas obdobia, ktoré Komisii nebolo známe. KME iba poskytla dôkazy, ktorými Komisia síce ešte nedisponovala, ale ktoré sa týkali aspektov porušenia, ktoré jej už boli známe (počas obdobia, ktoré už odhalila Outokumpu), a preto nemali taký zásadný vplyv na vyšetrovanie. Komisia už vykonávala šetrenie a vyhľadávala dôkazy na preukázanie dĺžky trvania kartelu a mohla by ich získať aj bez pomoci skupiny KME. KME teda iba uľahčila Komisii jej prácu.

177. Rozlíšenie informácií a dôkazov, z ktorého vychádza KME, nie je rozhodujúce. V skutočnosti boli „informácie", ktoré poskytla Outokumpu, tiež dôkazmi. Vyhlásenie spoločnosti Outokumpu z 30. mája 2001, ktoré je spomenuté v bode 124 napadnutého rozsudku, bolo v spornom rozhodnutí použité ako dôkaz. Naopak „dôkazy", ktoré poskytla KME, jednoznačne poskytli Komisii informácie o určitých aspektoch kartelu. Rozhodujúcim faktorom je, či konkrétne „informácie" alebo „dôkazy" po prvý raz odhalia aspekt kartelu, ktorý má vplyv na jeho závažnosť alebo dĺžku trvania, ktorú by bez príspevku dotknutého podniku nebolo možné prešetriť.

178. Okrem toho by KME podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002, ktoré cituje, nemala nárok na čiastočnú imunitu. Toto oznámenie priznáva čiastočnú imunitu podniku, ktorý „poskytne dôkaz týkajúci sa skutočností, ktoré boli predtým Komisii neznáme a ktoré majú priamy vplyv na závažnosť alebo obdobie trvania kartelu, pre ktorý existuje podozrenie." Dôkazy, ktoré poskytla KME, sa týkali skutočností, ktoré už boli Komisii známe, konkrétne úplnej dĺžky trvania kartelu.

179. Alternatívne kritérium skupiny KME by zdvojovalo kritérium na priznanie zníženia pokuty z dôvodu spolupráce podľa bodu D oznámenia o spolupráci z roku 1996, podľa ktorého spoločnosť, ktorá poskytne „informácie, dokumenty alebo iné dôkazy, ktoré prispievajú k potvrdeniu existencie porušenia," má nárok na zníženie o 10 % až 50 %, a znemožňovalo by použitie tohto kritéria. Na základe kritéria skupiny KME by mal

podnik nárok na imunitu aj napriek tomu, že oznámenie o spolupráci výslovne stanovuje maximálne zníženie pokuty o 50 %, čím by sa úplne narušil systém vytvorený oznámením o spolupráci. KME bola primerane odmenená za svoju spoluprácu znížením pokuty o 30 %, ktoré Všeobecný súd potvrdil a ktoré nebolo napadnuté v odvolacom konaní.

v prvostupňovom konaní. V súvislosti s výhradou, že skupine KME sa mala poskytnúť čiastočná imunita, a nie „iba“ zníženie pokuty z dôvodu spolupráce, Všeobecný súd v každom prípade skonštatoval, že takýto prístup by bol nesprávny, pričom napríklad v bode 132 uviedol, že „zníženie pokuty porušovateľom namiesto ochrany jedného podniku pred pokutou [je] odôvodnené tým, že cieľom už nie je odhaliť okolnosť, ktorá môže viesť k zvýšeniu uloženej pokuty.“

Posúdenie

180. Pokiaľ ide o primeranosť preskúmania Všeobecného súdu, Komisia poznamenáva, že KME (v rámci svojho piateho odvolacieho dôvodu, ale s poukazom na posúdenie svojho štvrtého žalobného dôvodu v prvostupňovom konaní) cituje bod 115 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd uviedol, že v prípade neexistencie záväzného ustanovenia v usmerneniach si Komisia ponechala určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o posúdenie poľahčujúcich okolností, a bod 129, v ktorom Všeobecný súd opäť poznamenal, že Komisia má v tomto smere určitú mieru voľnej úvahy. Tieto poznámky však boli uvedené v súvislosti s tvrdeniami skupiny KME, podľa ktorých Komisia porušila bod 3 usmernení tým, že odmietla zohľadniť niektoré poľahčujúce okolnosti. Všeobecný súd mal posúdiť, či sa tieto tvrdenia týkali otázok, v ktorých Komisia obmedzila svoju voľnú úvahu prijatím usmernení, alebo otázok, v ktorých si túto voľnú úvahu ponechala. To nesvedčí o nedostatočnom súdnom preskúmaní, ale iba odráža povahu tvrdení, ktoré KME uviedla

181. Poznamenávam, že ak by pokuta skupiny KME bola v spornom rozhodnutí znížená tak, že by v skutočnosti negovala zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania za obdobia v celkovej dĺžke šiestich rokov a jedného mesiaca, v súvislosti s ktorými KME podľa svojich tvrdení poskytla Komisii „rozhodujúce dôkazy“, výsledok by mal zodpovedať použitiu zvýšenia pokuty iba za ostatných šesť rokov a deväť mesiacov porušenia. Ak by sa ročná sadzba ponechala na úrovni 10 % ako v prípade ostatných členov, znamenalo by to zvýšenie o 67,5 % – čiže o 5 % vyššie, ako je celkové zvýšenie, ktoré sa skutočne (a možno nedopatrením) použilo. [50]

50 — Pozri vyššie uvedený bod 161 a nasl.

Opäť teda možno konštatovať, že ak by sa Všeobecný súd so situáciou úplne oboznámil, jeho rozhodnutie by nemuselo byť skupine KME na prospech, aj keby Všeobecný súd toto jej konkrétne tvrdenie uznal.

182. V dôsledku toho by bolo možné použiť rovnaký prístup, aký som navrhla v súvislosti s tretím odvolacím dôvodom, a rozhodnúť, že tento odvolací dôvod (spolu s tvrdením v prvostupňovom konaní) je irelevantný. Zastávam však názor, že v tomto prípade otázka, či by sa malo so skupinou KME zaobchádzať, ako keby sa nepodieľala na karteli počas období, v súvislosti s ktorými poskytla Komisii dôkazy, nie je nerozlučne spojená s otázkou percentuálneho rozsahu zvýšenia, a teda sa ňou možno zaoberať samostatne.

183. Argumentácia skupiny KME v podstate vychádza z troch predpokladov, ktoré sa musia v zásade kumulatívne preukázať, aby bola táto argumentácia úspešná: a) informácie, ktoré odhaľujú obdobie porušenia, je potrebné odlíšiť od dôkazov, ktoré preukazujú, že počas tohto obdobia došlo k porušeniu; b) ak najprv jeden subjekt poskytne informácie a iný subjekt neskôr poskytne dôkazy, iba tento druhý subjekt by mal mať nárok na imunitu za dané obdobie; a c) v súvislosti s obdobiami od mája 1988 do novembra 1992 a od mája 1998 do konca roku 1999 KME poskytla dôkazy, zatiaľ čo Outokumpu predtým poskytla iba informácie.

184. Pokiaľ ide predpoklad uvedený v písm. a), súhlasím s Komisiou, že nemožno jednoznačne odlíšiť informácie (ktoré KME zrejme chápe ako vyhlásenia založené na poznatkoch týkajúcich sa skutočností, ktoré sa stali v minulosti) od dôkazov (ktoré KME zrejme chápe ako listiny alebo iné hmotné predmety, z ktorých možno vyvodiť závery). Informácie totiž poskytujú dôkazy (inak by nemal výsluch svedkov v súdnom konaní nijaký význam) a dôkazy poskytujú informácie (bez ktorých by dôkazy nemali nijakú hodnotu). Všeobecný súd preto nepochybil, keď posudzoval príspevky spoločnosti Outokumpu a skupiny KME rovnako, pokiaľ ide o povahu ich užitočnosti pre vyšetrovanie Komisie.

185. Pokiaľ ide o predpoklad uvedený v písm. b), aj keď informácie a dôkazy vo všeobecnosti nemožno podľa ich povahy rozlíšiť z hľadiska ich užitočnosti pre vyšetrovanie, užitočnosť rôznych príspevkov, či už ide o „informácie“ alebo „dôkazy“, v rámci konkrétneho vyšetrovania sa môže značne líšiť. Jeden z členov kartelu teda môže poskytnúť informácie alebo dôkazy týkajúce sa určitého obdobia porušenia, ktoré sú natoľko vágne a všeobecné, že pre Komisiu nemajú praktický význam, a iný člen kartelu môže neskôr poskytnúť podrobné informácie alebo dôkazy, ktoré majú rozhodujúci význam pre preukázanie, že počas daného obdobia došlo

k porušeniu. V takom prípade by nebolo neprimerané, ak by Komisia v tejto súvislosti znížila pokutu tohto druhého člena kartelu; a ak by namiesto toho znížila pokutu prvého člena kartelu, tento druhý člen kartelu by sa mohol celkom oprávnene domáhať, aby Všeobecný súd v rámci svojej neobmedzenej právomoci preskúmal tento prístup, hoci výsledok by závisel od skutkového posúdenia Všeobecného súdu. V každom prípade je nesporné, že „logika ochrany pred pokutami", na ktorú Všeobecný súd odkazuje v bode 130 svojho rozsudku, svedčí v prospech zvýhodnenia iba prvého člena kartelu, ktorý poskytne primerané informácie alebo dôkazy.

186. Pokiaľ ide o predpoklad uvedený v písm. c), otázka, či „dôkazy" skupiny KME mali rozhodujúci význam pre záver Komisie, že kartel sa uplatňoval počas predmetných období, zatiaľ čo skoršie „informácie" spoločnosti Outokumpu neumožnili dospieť k nijakému záveru, je skutkovou otázkou, ktorá nemôže byť predmetom odvolania. Z bodov 128 a 131 až 133 napadnutého rozsudku je navyše zrejmé, že Všeobecný súd v tejto súvislosti skonštatoval, že Outokumpu poskytla podstatné informácie, ktoré umožnili preukázať úplnú dĺžku trvania porušenia, ktoré KME o vyše 16 mesiacov neskôr doplnila dôkazmi, ktoré Komisii pomohli preukázať skutkový stav. Na základe takého skutkového posúdenia nemožno pochybovať o tom, že Všeobecný súd právne nepochybil, keď zamietol štvrtú časť štvrtého žalobného dôvodu skupiny KME.

187. Nakoniec, pokiaľ ide o otázku primeranosti preskúmania, ktoré vykonal Všeobecný súd, je zrejmé, že konštatovania, ktoré Všeobecný súd uviedol v súvislosti s voľnou úvahou Komisie pri zohľadnení poľahčujúcich okolností, mu vôbec nebránili v správnom posúdení a reakcii na argumentáciu skupiny KME a že k svojmu záveru dospel na základe reálneho posúdenia skutkového stavu a argumentácie, ktoré mu boli v konaní predložené.

O trovách

188. Podľa článku 122 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Zastávam názor, že v prejednávanej veci treba odvolanie zamietnuť. Komisia požiadala o náhradu trov konania. Skupine KME preto treba uložiť povinnosť nahradiť Komisii trovy konania.

Návrh

189. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy zastávam názor, že Súdny dvor by mal:

zamietnuť odvolanie a

uložiť spoločnostiam KME Germany AG, KME France SAS a KME Italy SpA povinnosť nahradiť Komisii trovy konania.